

mt

naš tednik

LETO XXXIV. — Številka 7 18. februarja 1982 Cena 5.— šil. (7 din)
Poština plačana v gotovini Celovec P. b. b.
Erscheinungsort Klagenfurt Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

UVODNIK

Slovenska skupnost je upravičeno zadovoljna, ker je bil njen deželni poslanec dr. Drago Štoka te dni izvoljen za predsednika ene izmed stalnih komisij deželnega sveta. Odslej bo namreč vodil dela sedme deželne komisije, ki je zadolžena za vprašanja prevoza in za turizem. Prvič v zgodovini avtonomne dežele Furlanije-Juljske krajine se je zgodilo, da je bilo mesto predsednika ene izmed stalnih komisij zapuano pripadniku slovenske narodne skupnosti. Gre torej za uspeh, ki je v sklopu političnih prizadevanj naše manjšine prav gotovo pomemben.

Slovenska narodna manjšina v Furlaniji-Juljski krajini pa bi bila prav gotovo še bolj zadovoljna, če bi njen pripadnik neposredno sodeloval v deželni vladi, ki se te dni snuje. Vse nam-

Nove časti, nove odgovornosti

reč kaže, da se bo v deželnem svetu izoblikovala nova večina, ki bi jo morali sestaviti po vzoru osrednje rimske vlade. To pomeni, da bi v novi deželni vladi bili poleg predstavnikov Krščanske demokracije, socialistične in republikanske stranke — ki so sestavljali sedanjo vlado — še predstavniki socialdemokratske in liberalne stranke. Pogovorov za izoblikovanje take večine in vlade se je na povabilo zainteresiranih strank udeleževala tudi delegacija Slovenske skupnosti, vendar se zdi, da je stvarnemu predlogu o neposrednem sodelovanju predstavnika Slovenske skupnosti v novi deželni vladi še najbolj nasprotovala socialistična stranka, češ da Slovenska skupnost ni vseh državna stranka, zaradi česar njeno neposredno sodelovanje v novi deželni vladi ne bi bilo v skladu z rimskim vzorom.

Gre vsekakor za dokaj čudno modrovanje, za katerim se po vsej verjetnosti skrivajo drugačni razlogi, predvsem znano nasprotovanje italijanskih vsehdržavnih strank konceptu samostojne in neodvisne politične organizacije slovenske manjšine v Italiji. Do pred nekaj leti se je v nasprotovanju takšnemu konceptu odlikovala predvsem Krščanska demokracija, saj nam je še vedno živo v spominu dolga razprava takratnega vodilnega človeka te stranke v Trstu Guida Botterija v reviji „Trieste“, ki je naravnost svaril pred nevarnostjo političnega združevanja slovenske manjšine v Italiji na — tako je takrat napisal v reviji „Trieste“ — „etični osnovi“. Vse kaže, da so nekdanjo vlogo Krščanske demokracije glede nasprotovanja takšnemu političnemu konceptu zdaj prevzeli socialisti, oziroma sedanji vodilni ljudje v tej stranki.

Z izvolitvijo dr. Draga Štoka za predsednika pomembne deželne komisije je jasno, da je Slovenska skupnost nase prevzela nove odgovornosti, katerih izpolnjevanje bo zahtevalo od celotne stranke večjo angažiranost na vseh področjih. Slovenska skupnost kot sestavni del nove politične večine v deželnem svetu se v svojem delu odslej ne bo smela več omejevati na vlogo kritika in nadzornika nad delom vlade in njene večine, temveč bo morala tudi sama prispevati svoj delež pri oblikovanju in izvajanju programa celotne koalicije.

(Po Novem listu)

Zadnji ponedeljek je bila v prostorih NSKS seja predsedstva Narodnega sveta koroških Slovencev, ki jo je vodil predsednik dr. Matevž Grilc. Člani predsedstva so obširno razpravljali med drugim o vpraša-

ga je povabilo domače društvo „Planina“.

O obisku Zveznega predsednika so razpravljali tudi člani odbora Krščanske kulturne zveze na svoji zadnji seji, ki je bila v preteklem tednu in ki jo je vo-

Seja predsedstva NSKS in KKZ

nju Kulturnega doma v Celovcu: Kulturni dom bo imel namreč 25. februarja svoj redni občni zbor. Predsedstvo NSKS je na svoji seji določilo delegate, ki bodo zastopali Narodni svet na tem občnem zboru.

Nadalje so člani predsedstva razpravljali o obisku zveznega predsednika dr. Rudolfa Kirchschlägerja pri koroških Slovencih: dr. Rudolf Kirchschläger bo obiskal 27. in 28. marca 1982 Dom v Tinjah ter Sele, kamor

dil predsednik Lovro Kaselj. Na vrstnem redu je še bila med drugim prireditev „Koroška poje“, ki bo letos 7. marca v Celovcu. Kot je znano, poklanja Krščanska kulturna zveza letošnjo „Koroška poje“ Milki Hartmanovi za njeno 80-letnico. S tem v zvezi prosi Krščanska kulturna zveza naše bralce, da bi se v čim večjem številu udeležili te prireditve in na ta način počastili našo zasluženo kulturno delavko iz Libuč.

Mag. Filip Warasch se je pogovarjal z dr. Štoko

(stran 3)

Iz Gluhega lesa v širni svet

(stran 6)

Kulturni dom v Celovcu stoji

(stran 9)

Šibki „argumenti“ deželnega glavarja. Mednarodna

klofuta za Wagnerja

Ne bi hoteli biti v koži deželnega glavarja Wagnerja in odbornikov žitajskih ter velikovških občinskih frakcij. Proti njim ne protestirajo samo domačini, Korošči ter prijatelji koroških Slovencev v ostali Avstriji, temveč tudi mednarodne organizacije. Protestirajo pa ne samo zaradi velikovške in žitajske zadeve; kritika je naslovljena predvsem na uradno Koroško z deželnim glavarjem Wagnerjem na čelu, ki omogoča in podpira takšne zloglasne občinske sklepe.

FUEV, znana mednarodna organizacija evropskih manjšin, je pred kratkim pisala Posodu in Wagnerju, da pomeni „kompromis“, kot si ga predstavljata, „žalitev za koroške Slovence“. Odgovorila pa je Wagnerju (obe pismi je podpisal podpredsednik Ernst Meyer) tudi v zadevi Velikovec. Wagner je namreč konec zadnjega leta pisal FUEV, ker je ta že protestirala proti postopanju velikovških občinskih oblasti. V tem pismu skuša deželni glavar prepričati FUEV oziroma zagovarjati Paulaka s tem, da se sklicuje na znani atentat na domovinski muzej v Velikovcu, ki je bil decembra 1979. Z drugimi besedami: zagovarja Paulaka oziroma diskriminacijo slovenskih

otrok, hkrati pa „pozablja“, da za Slovence tudi pred letom 1979 v „Neue Burg“ ni bilo prostora!

Podpredsednik FUEV takih, očitno šibkih „argumentov“ seveda ne more upoštevati. Temu primerno odgovarja Meyer deželnemu glavarju: Paulak (in druge koroške oblasti) niso ravnali v duhu člena 7, na Koroškem ni mirnega sožitja, položaj koroških Slovencev oziroma odnosi večinskega naroda do Slovencev pa so „hujši, pomeni bolj napeti, kot sem si to predstavljal“. Meyer ne pozabi poudariti, da gre tudi drugače: „Beispielweise ist das Problem der Ortstafeln überhaupt kein Problem bei uns im dänisch-deutschen Grenzraum.“

Radi bi omenili, da je bil Meyer prej mnenja, da koroški Slovenci pretiravamo. Ko pa je bil, kar poudarja tudi v pismu Wagnerju, aprila 1981 na Koroškem, kjer se je obširno pogovarjal med drugim s pripadniki večinskega naroda, je spoznal, da se je zmotil.

„Ubogi“ Wagner — ki mora spoznati, da verjame mednarodna manjšinska organizacija koroškim Slovincem prej kot temu, kar „vsemogočni“ deželni glavar govori in piše...

Vsiem Svavejcam, ki moja šte dni gued, želim jaz, TA TOVSTI ČETRTEK vse ta buele. Vejku smieha pa vasleveh traparij. Bueg Vam pužegnaj!

Atentati desnih skrajnežev

V Hamburgu je nemška policija zajela 29-letnega Turka Omer Ay-o, ki so ga turške oblasti po atentatu na papeža Janeza Pavla II. lansko leto prepoznale kot pomočnika atentatorja Ali Agce. Omer Ay je v Turčiji ubil nekega novinarja in je član desnoekstremne skupine „Sivi volkovi“. Ta skupina terorizira turške sezonske delavce širom po Evropi, v Turčiji pa je pripravljala državni prevrat. Obvezno čtivo vseh njenih članov je Hitlerjev „Mein Kampf“.

Na Dunaju je bil 16. februarja proces proti desnemu ekstremistu Emanuelu Kubartu. Skrajnež je v svojem stanovanju imel

okoli 100 kg nevarnih kemikalij in strupov in se je pred sodiščem zagovarjal, da ga ta snov pač zanima. Kljub temu, da je sodnijski izvedenec dr. Heinrich Neuninger dokazal ogromno nevarnosti teh snovi za ljudi in je Kubart znan atentator — leta 1966 je napravil atentat na italijansko letalsko družbo Ailitalia, za kar je dobil šest let zapor —, ga je sodišče obsodilo samo na pogojno kazen. Državni tožilec je zahteval sodnijsko preiskavo, če obtoženec le ni pripravljaval bombni atentat, a sodnik je bil drugega mnenja. Kako dolgo še bo justicija slepa na desno oko?

Zvezni minister za zunanje zadeve, dr. Willibald Pahr, je imenoval dr. Zdravko Inzka za novega tiskovnega in kulturnega atašeja avstrijskega veleposlaništva v Beogradu. Zdravko je po maturi na Slovenski gimnaziji v Celovcu študiral na pravni fakulteti v Gradcu in Diplomatski akademiji na Dunaju. Po sedmih letih delovanja pri Združenih narodih v Mongoliji in na Šri Lanki se je vrnil na Dunaj, kjer je nastopil službo v politični sekciji zunanjega ministrstva.

V preteklem letu je sodeloval tudi v Madridu kot član avstrijske delegacije na Konferenci za varnost in sodelovanje v Evropi.

Zdravko Inzko je nastopil službo v Beogradu v začetku februarja, kjer bo nadaljeval delo svétnika za kulturo in tisk, univ. prof. Leopolda Melicharja, ki je bil odpoklican v Moskvo.

Piše

Peter Fantur

Nedeljska pustna prireditev v tujem Domu in obenem srečanje slovenske mladine s škofom pričuje o uspešni in živi dejavnosti Katoliške mladine.

Vodstvo Katoliške mladine (KM) ima v sklopu Katoliškega delovnega odbora (KDO) veliko poslanstvo. Trudi se za zdrav razvoj mladine na dvojezičnem ozemlju. Znano nam je, da je mladina naša bodočnost. Pod tem vidikom deluje vodstvo KM, da bi vzgajala mladince po krščanskih načelih in jih soočala z raznimi sodobnimi vprašanji. Tako naj bi bila mladina zmožna kritično

Podjune enoglasno izpričala „solidarnost z žilsko mladino“.

Pri besednem bogoslužju v Tinjah je škof poudaril, da naj mladina živi na osnovi krščanskih nauk. Ravno današnji človek je pod vplivom toliko različnih mnenj in idej, da ima zares težko izbrati. Krščanska osebnost ima nalogo odbijati od sebe vsakršno ateistično miselnost ter hedonistično in sebično gledanje na svet in na sočloveka. Zato zahteva krščanstvo od posameznika jasno prepričanje, korenito držo in socialno usmerjenost. Temu naj bi bili namenjeni tako imenovani verski pogovori, ki jih namerava KM

Pester program Katoliške mladine

presojeti oz. zavzeti jasno stališče do raznovrstnih mnenj in nazorov današnjega časa. Zavedala naj bi se tega, da je njeno delo boj za boljšo bodočnost, ki se izraža v pravičnosti, prostosti in medsebojnem bratstvu.

Mladinsko delo je učinkovito, ako je decentralizirano — to pomeni, ako vodstvo KM prisluzne problemom mladincev na podeželju, se z njimi sooča in jih vključuje v svoj program. Doslej je upoštevalo zlasti želje mladincev iz Podjune in Roža. Žilsko mladino je šestokrat izrinilo iz svojega osnutka. KM prizna, da je delo na Zili zanemarjala. S tem, da od 1. februarja deluje na Zili civilni uslužbenec mag. Urban Popotnik, je KM napravila prvi korak k izboljšanju tega pomanjkljivega stanja. Popotnik naj bi organiziral mladinske skupine po farah in jim nudil prav to, kar ustreza mladini. Nato naj bi med seboj povezal mladinske skupine na Zili, jih izpeljal iz izolacije, usposabljal za sodelovanje na dekanijski ravni in spodbujal k dialogu s centralo. Iz navedenih razlogov premišljuje KM, da bi letos običajni mladinski dan priredila na Zili. S tem naj bi mladina iz Roža in

v postnem času prirediti po župnijah. Cilj teh pogovorov je, da bi se mladina ukvarjala s stvarnim vprašanjem — kako danes živeti? Zaželeno bi bilo, da bi ob tej priliki prišlo tudi do medpokrajinskih srečanj.

Značilno za mladega človeka je, da je vedno na poti. Išče pot — pravo pot. Tudi mladinski nemiri v Zürichu in v Nemčiji so navsezadnje znamenja, kako mladina išče pot. Kot alternativa k temu revolucionarnemu iskanju želi prirediti dia-predavanja o Frančišku Asiškem dne 14. marca v tujem Domu. Življenje sv. Frančiška je bilo socialno usmerjeno. Ubožno in socialno življenje je prava alternativa družbi, ki samo poje hvalnice kapitalu in tudi ljudem, katerih skrb je edinole dobiček. Presodite sami, ali ni skromno in obenem socialno usmerjeno življenje izraz visoko razvite kulture — krščanske kulture. Vse drugo, kar izključuje človeka „kot nedeljeno osebnost“, je psevdokultura.

Vse to so razveseljivi nastavki in od KM pričakujem nadaljnjih uspehov pri uresničevanju ciljev.

Pritožba in protesti

S primerom dvojezičnih napisov v notranjosti ljudske šole v Žitari vasi se bosta zdaj morala ukvarjati tudi avstrijsko ustavno sodišče in upravno sodišče. V imenu svojega mandanta ravnatelja Franca Kukovica je dr. Franci Zwitter pri obeh sodiščih vložil pritožbo.

Pritožba pri ustavnem sodišču se obrača proti kršenju ustavno-pravno zajamčenih pravic, sklicujoč se na določila državne pogodbe, in proti pravni kršitvi zaradi uporabe protiustavnega zakona in protizakonite odredbe, torej zaradi uporabe sedmojuljske zakonodaje. Pritožba pred upravnim sodiščem pa osporava zakonitost upravnega akta, torej sklepa žitajskega občinskega odbora, da mora ravnatelj Kukovica odstraniti dvojezične napise.

Medtem so številne osebe in organizacije izrazile spet svojo solidarnost s Kukovico in protestirale proti sklepu občinskih mož.

Podpredsednik Federalistične unije evropskih narodnostnih skupnosti (FUENS) na v pismu izraža mnenje, da je posebno diskriminacijsko dejstvo, da je nemškogovoreča večina v žitajskem občinskem odboru akceptirala, da tudi na zunanosti šole ne bodo namestili napisa, torej tudi ne v nemščini, samo da se ne bi pojavil slovenski. Meyer je mnenja, da v tem pri najboljši volji ni mogoče videti koncesije za slovensko manjšino, prej je to treba oceniti kot žalitev za Slovence.

Nadaljnji protesti prihajajo m. dr. od Društva za ogrožena ljudstva v Nemčiji, od dunajske sekcije socialističnih študentov, od graške zveze avtorjev, vseavstrijskega združenja naprednih pesnikov in pisateljev, ter od zveze demokratičnih učiteljev.

Papež Janez Pavel II. v Afriki

Papež Janez Pavel II. je odpotoval v Afriko z namenom, da bi utrdil ljudi v ljubezni in, da bi s tem svojim obiskom nekoliko olajšal delo tamkajšnjih dušnih pastirjev. Najprej je sveti oče obiskal Nigerijo, ki šteje 80 milijonov prebivalcev. Že, ko je izstopil iz letala

in stopil na afriško zemljo, ga je pozdravilo tisoč ljudi. Kot azijsko in ameriško zemljo, je poljubil sveti oče tudi afriško. V glavnem mestu Nigerije, Lagosu je papež daroval prvo mašo. Zvečer se je srečal z državnim predsednikom Alhajem Shehu Shagarijem. Ker je potovanje zelo naporno — saj bo papež prepotoval okoli 15.000 kilometrov, sta ob njegovi strani stalno dva zdravnika. Po obisku v Nigeriji, bo sveti oče obiskal še tri druge afriške države. Ob prihodu je pozdravil afriško ljudstvo ter jih pozval, naj bodo trdni v svoji veri in naj bodo pogumni. Posebno je sveti oče pozdravil vse bolne in prizadete in vse, ki trpijo kakor tudi mladino.

Sv. oče misli letos poleg potovanja v Afriko opraviti še štiri potovanja: 13. maja, na dan obletnice atentata na njegovo osebo, bo obiskal Fatimo na Portugalskem; sredi leta prideta na vrsto Anglija in Švica, jeseni pa bo potoval še v Španijo, kjer praznujejo 400-letnico smrti sv. Terezije iz Avile. Obisk Španije naj bi trajal osem dni. Poleg Avile bi se sv. oče rad ustavil v Madridu, Barceloni, Salamanki, Zaragozi in Sevilji.

Svečanost v Svečah

Kot vsako leto, je tudi letos v začetku meseca februarja bila na sveškem pokopališču spominska svečanost ob partizanskem grobu prvega koroškega narodnega heroja Matija Verdnika-Tomaža, ter njegovih soborcev Aleša Einspielerja, Florijana Križnarja, Valentina Schwarza ter bratov Čera in vseh borcev, ki so pokopani na sveškem pokopališču. Predsednik Zveze koroških partizanov Janez Wutte-Luc je v svojem govoru dejal, da veljajo tako trenutki spomina predvsem tistim, ki so v boju za svobodo izgubili življenje. Na pokopališčih širom Koroške je pokopanih nad 500 partizanskih borcev.

Spominske svečanosti v Svečah so se na povabilo Zveze koroških partizanov udeležili med drugim zastopniki slovenskih organizacij ter generalni konzul SFR Jugoslavije v Celovcu.

„In kaj je z gnojem pred temi vrati?“

Samostojni razvoj

Alternativa za koroške obrobne kraje

Zadnji ponedeljek je spet izšlo glasilo Koroške enotne liste „morgen-jutri“. Objavljene so zanimive razprave, med drugim o zadevi Žitara vas, stališču KEL h zakonu o civilni službi, podpisni akciji Volilne skupnosti Borovlje idr. V naslednjih odstavkih objavljamo izvečke članka „Samostojni razvoj — alternativa za koroške obrobne kraje“.

Obstoječe poti regionalnega gospodarskega razvoja so povišale odvisnost obrobni krajev, kakršen je npr. naše dvojezično ozemlje od industrijskih obratov, ki v krizah odpojejo in kjer odločajo tujci, ter od gospodarskih in političnih oblastnih centrov v industrijskih središčih. Določene oblike tujskega prometa ogrožajo samoodločanje prebivalstva in ekološko ravnotežje. Prepada med revnimi in bogatimi se ni zmanjšal, temveč se je močno povečal. Dandanes se misli, da je regionalni razvoj briga prebrisanih podjetnikov in politikov. Samoiniciative prebivalstva se prej zavirajo kakor pospešujejo. Prebivalstvo se poriva v pasivno vlogo, kjer naj čaka na „velike rešitve“ od zgoraj.

Kljub odločilnih razlik je večina političnih, ekonomskih, kulturnih in ekoloških problemov v povezavi z razvojno politiko po strukturi prikrajšanih gorskih in obrobni področij na Koroškem podobna tistim v tretjem svetu. Tu in tam se je treba braniti proti škodljivim vplivom in odvisnostim od zunaj, odpraviti je treba notranje zapreke za močnejši, samodoločen in samostojen razvojni proces, močno podpreti pa obstoječe samostojne iniciative.

Podpore v to smer pomeni izredna akcija urada zveznega kanclerja (Sonderaktion des Bundeskanzleramtes), ki daje na razpolago 30 mil. šil. letno za gospodarske projekte v prikrajšanih področjih. Ti projekti morajo biti:

- Kooperativni, t. j. demokratični v zadevi vložene denarja, vodstva poslov in razdelitve nastalih delovnih dohodkov. Idealu samoupravljanja naj se čim bolj približajo.
- Regionalne surovine in naravna bogastva naj uporabljajo obzirno in jih po možnosti ob- in predelujejo do potrošniške stopnje v regiji sami.
- Uporabljati morajo tako tehnologijo, ki je obzirna do delovnih moči, kapitala in energije in ki ne sili od vsega začetka v stalno ekspanziranje produkcije in vlaganje kapitala.

Jasno, da taki projekti ne morejo nastati od danes na jutri. Že zato ne, ker

manjka ljudem v prikrajšanih področjih izkušenj in potrebnih informacij. Da se ta situacija izboljša, je bil ustanovljen na pobudo Avstrijske zveze gorskih kmetov (Österreichische Bergbauernvereinigung) leta 1979 t. i. Bergland-Aktions-Fonds (BAF).

BAF je od strank neodvisen in je po avstrijskem zakonu za fonde v splošno korist. Bergland-Aktions-Fonds je odprta in nebirokratična organizacija, ki mu je na srcu samostojni razvoj prikrajšanih področij.

Svojo pomoč nudi BAF povsod tam, kjer moči za samopomoč (še) ne zadostujejo.

- Vzpostavlja trajne kontakte v sodelovanju s tistimi, ki delajo za samostojni regionalni razvoj.
- Nudi in posreduje svetovalce za rešitev organizacijskih, pravnih in gospodarskih vprašanj.
- Informira o možnostih pospeševanja iz javnih sredstev in pomožnih projektov pri prošnjah za podporo.
- Vpliva na javno upravo in nosilce političnega odločanja, da se ustvarijo novi pospeševalni instrumenti v smislu samostojnega regionalnega razvoja.
- Sodeluje pri izvajanju Izredne akcije urada zveznega kanclerja.
- V močno prikrajšanih področjih financira regionalne svetovalce, katerih naloga je podpirati iniciative in projekte prebivalstva, jim strokovno pomagati in vzpodbujati čim več novih iniciativ.

● Izvaja znanstvene in praktične projekte, v katerih se preizkušajo nove oblike proizvodnje, prodaje in socialne samopomoči.

● Podpira finančno iniciative in projekte z odobritvijo posojil in obrestnih doklad za stvarne in osebne stroške.

Katere iniciative so dobile na Koroškem že podporo:

- Kmečko gospodarska zadruga Pliberk, reg. z. z. o. j.
- Zaradi raznolikih primanjkljajev Kmečko gospodarska zadruga v Pliberku v zadnjih 20 letih ni več dohajala razvoju v kmetijstvu in s tem ni mogla zadovoljiti svojih članov v ponudbi in s cenami. Predvsem pa obstoječi prostorski pogoji ovirajo razmah in zadovoljstvo povpraševanja kupcev iz Jugoslavije. Zato so se člani te zadruge odločili, da na novo zgradijo skladišče in ustrezen prodajni prostor. Trenutno je stavba že pod streho. V tej situaciji ima podpora Izredne akcije urada zveznega kanclerja poleg gospodarskega tudi psihološki pomen.
- Kmečko gospodarska zadruga Železna Kapla, reg. z. z. o. j.
- Regija okoli Železne Kaple spada med najbolj zaostale v Avstriji. Kmečko gospodarska zadruga v Železni Kapli ima 152 članov. Njena naloga je predvsem oskrbovanje kmetov s krmo, gnojili, gradbenim materialom in raznim orodjem. Ustanovljena je bila l.

1932. 1941 so jo razlastili nacional-socialistični oblastniki. Po vojni pa se je morala boriti z dolgimi procesi za svojo imovino. 1957 si je nabavila tovornjak, da je lahko oskrbovala gorske kmete.

L. 1950 je začela zadruga Raiffeisen uvažati v Železno Kaplo blago za dumping-cene. Začetek leta 1970 je Raiffeisen prisotna z lastno filialo. Multiregionalna podjetja zadrugi močno prizadenejo. Kakor so izjavili predstavniki zadruge sami, je prišla podpora Izredne akcije urada zveznega kanclerja v zadnjem trenutku. Zadruga si je sedaj nabavila nov tovornjak. Za v bodoče pa ima v načrtu novo gradnjo poslovnih prostorov.

Bergland-Aktions-Fonds hoče svoje delo čim bolj razširiti in pospeševati čim več prikrajšanih regij. Zato poziva k sodelovanju.

INFORMACIJE:

- BAF-Büro: Spittelberggasse 24, 1070 Dunaj, tel. 93 61 05 (Ambros Pree);
- Hans Glatz und Gunter Scheer, Richtigergasse 4, 1070 Dunaj, tel. 93 01 76, 93 26 73;
- Hans Pleschitschnig, Bahnhofstr. 1, 9150 Pliberk, tel. 23 76
- Jakob Zankl, Stollwitz 3, 9636 Dellach, tel. 0 47 18/32 11 6
- Miha Zablatnik, (ISTIT), Koschatstraße 10, 9020 Celovec, tel. 0 42 22/ 72 5 65—26, 0 42 28/22 64

Pogovarjali smo se

„20 let smo bili nekje v vicah“

NT: Prvič v zgodovini zamejskih Slovencev je uspelo manjšinski stranki, da soodloča o bistvenih življenjskih vprašanjih prebivalstva. Slovenska skupnost podpira namreč večinsko vlado v deželi Furlaniji-Juljski Benečiji. Kako ocenjujete ta korak?

ŠTOKA: Slovenska skupnost je narodno-obrambna organizacija. To je stranka, ki ima v deželi Furlaniji-Juljski Benečiji svojega predstavnika od leta 1964, ko je bil izvoljen dr. Škrk za deželne svetovalec do danes, ki jo zastopam že skoraj 15 let. Bili smo vedno razpeti med dvema poloma, kar ni bilo lahko, en pol je silil naše volilce v opozicijo proti vladnim strankam. Drugi pol pa je bil za sodelovanje v večini, kajti vsaka politična stranka se bori za oblast, logično je, da se nobena stranka na tem svetu ne bori za opozicijo. Mi smo bili skoraj 20 let v deželni svetovi nekje tam vmes, tako rekoč v vicah, nismo bili ne v večini ne v opoziciji, kajti kot Slovenci si nismo mogli privoščiti neke temeljite opozicije, ker vemo, kakšna je politika in kakšne so potem lahko posledice. Prvič se pa je zgodilo, da so vsedržavne stranke, to so demokristjani, socialisti, socialdemokraci, republikanci in liberalci začutili, da je prav, da pride Slovenska skupnost v to večino. Zdi se mi, da je to tudi zasluga dobrososedskih odnosov z Jugoslavijo, v kolikor so Osimski sporazumi odprli neko pot. Vsekakor smo uspeli kot Slovenska skupnost. Moram resnici na ljubo povedati, da so bili socialisti, govorim 10 dni od tega, proti nam. Mislim, da je to bil nekje volilni strah. Slovenska skupnost pač pobere socialistični stranki določen del glasov, ki se nagibajo enkrat v eno smer enkrat v drugo. Zelo važno je, da je Slovenska skupnost prvič v neki plodni večini, ni sicer v vladi, ima pa resor za prevoznništvo, promet, pristanišča, turizem, ki lahko kontrolira celo deželno vlado in to mislim, da je velik uspeh Slovenske skupnosti.

NT: Rekli ste, da ste na podlagi tega sporazuma postali predsednik stalne komisije za turizem, transport in pristanišča. Bi razložili našim bralcem, kaj to pomeni konkretno za deželo Furlanijo-Juljsko krajino ter za slovensko narodno skupnost v Italiji posebej?

ŠTOKA: Ne smemo pozabiti, da ima dežela Furlanija-Juljska krajina 1.300.000 prebivalcev in ima politično svoj vrh v deželni zboru. Vsak zakon, ki usmerja določeno delo, ki daje določena finančna sredstva, mora iti skozi rešeto sedmih komisij, plus dve, ki sta posebni: torej za potres in za Osimske sporazume. Predsedstvo deželne komisije ima svoje pristojnosti v tem, da lahko vsak zakon prerešeta, spremeni, dopolni ali pa celo zavrne. Zame je nekje bolj važno, da ima Slovenska skupnost to deželno komisijo, kakor deželno odobornišvo. Glede drugega bi še poudaril, da bo Slovenska skupnost imela pristojnost na celo deželo, to pomeni nad pokrajino Trst, Gorica, Videm in Pordenone. Konkretno to pomeni, da bo komisija mogla vplivati in sodelovati pri vprašanih turizma in pristanišča (v tržaškem in trziškem pristanišču je zaposlenih ogromno Slovencev), mrežo sodelovanja pa bo treba razpeti do Jugoslavije in Avstrije. Konkretno mislim na Celovec in Dunaj, ker, kot je znano, Avstrija nima morja in je bila vedno povezana s Trstom. Svoje moči bom nekje osredotočil v prvi vrsti proti tistemu terenu, ki je bil povezan s Trstom. Konkretno mislim na Avstrijo in Švico.

NT: Ali to pomeni, da boste kot predsednik te nove komisije izrekli važno pristojnim koroškim oblastem oz. oblastem v Avstriji, naj obiščejo vaše kraje? Stična točka je predvsem nova avto-cesta, ki bo vezala Zilsko dolino na Koroškem s Kanalsko dolino.

ŠTOKA: Točno. Skušal bom čim prej stopiti v stik z avstrijskim konzulom v Trstu in se z njim pomeniti o vseh navedenih problemih. Rad bi s komisijo obiskal Koroško in se na licu mesta pogovoril o možnostih sodelovanja.

Uradno naprošam Narodni svet koroških Slovencev, ki je naš veliki prijatelj, da mi gre pri navezavi stika na roke.

NT: Bilo je povedano, da so socialisti v Furlaniji-Juljski krajini bili do zadnjega proti vstopu slovenske skupnosti v vladno večino. V Avstriji doživljamo slično opozicijo socialistične večinske in vladne stranke na Koroškem in na Dunaju proti vsem, kar mi predlagamo; SPÖ je navsezadnje kot stranka, ki ima večino, najbolj odgovorna za trenutno situacijo koroških Slovencev in za zakon o narodnih skupinah. Kako interpretirate zadržanje socialistov v Italiji in ali smatrate, da imajo socialistične stranke v Evropi svoj koncept manjšinske politike?

ŠTOKA: Mislim, da so socialisti v Italiji le neka stranka po svojem. Med socialisti iz Italije in Avstrije ni dosti

ne moreš zanikati, da ima trdne povezave. Socialisti so le prepuščeni voditeljem, ki jih imajo v državah, eden je bolj živahen, drugi je bolj napadalen, tretji pa bolj konservativen. Mi tukaj smo zelo zamerili socialistom v deželni zboru Furlanije-Juljske krajine, da so vse hoteli napraviti, da mi ne bi prišli v deželno večino oz. da ne bi imeli svojega predsednika sedme stalne deželne komisije. Osebo lahko rečem, da so poskušali celo zadnji dan prepričati mojo izvolitev. Ko so videli, da so izolirani, pa so tudi oni glasovali zame.

NT: V Trstu imate poleg Slovenske skupnosti oz. Sveta slovenskih organizacij, ki podpira to gibanje, še drugo osrednjo organizacijo, Slovensko kulturno gospodarsko zvezo. V njej so v glavnem vključeni Slovenci, ki glasuje-

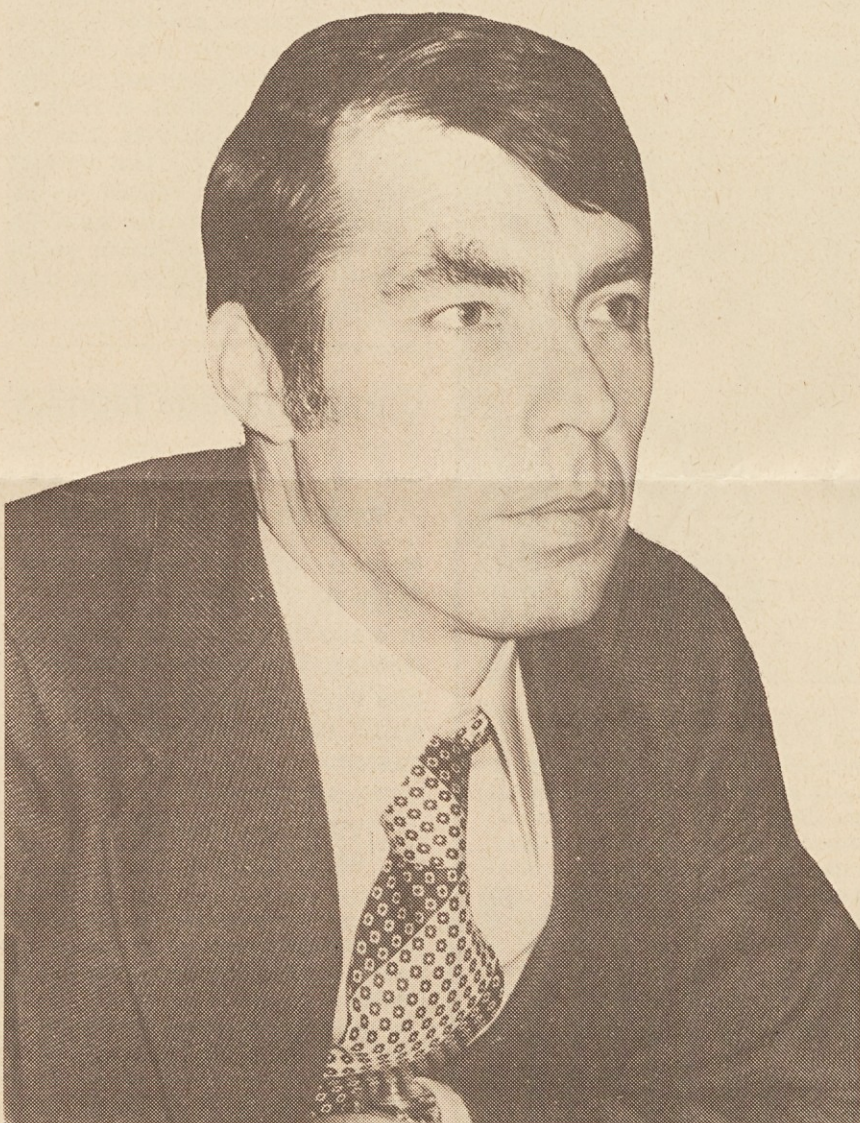
ŠTOKA: V zamejstvu smo Slovenci razdeljeni na tri stranke: del Slovencev voli komunistično stranko, socialistov je manj, tretji del pa glasuje za slovensko skupnost, ki je edina slovenska stranka v Italiji. Morda ne bi šlo poudarjati dejstva, da v Benečiji voli določen odstotek Slovencev krščansko demokracijo, a to ne iz narodne zavesti, ampak iz ideološkega prepričanja.

S Slovensko kulturno gospodarsko zvezo imamo kot Slovenska skupnost dobre odnose. Saj smo stalno skupaj na raznih srečanjih, sestankih za globalno zaščito Slovencev v Italiji. Bili smo skupaj novembra in decembra pri tajniku DC Piccoliju in bili smo pri komunističnem tajniku Berlinguerju v Rimu. SKGZ ni stranka, ona tudi ne gre v volilni boj, mi trpimo, se veselimo in se žalostimo, ko dobimo toliko in toliko glasov, toliko več ali toliko manj. SKGZ tega problema nima. Ima pa sorodno organizacijo v Svetu slovenskih organizacij, tudi med SKGZ in Svetom slovenskih organizacij so v zadnjem času dobri stiki.

Rad bi še rekel, da moramo biti Slovenci v našem skupnem boju čim bolj enotni in da nas nihče ne sme razdvajati. Nismo več ljudstvo, ki ne spada nikamor, ampak smo postali zrel narod in imamo zato vse pravice, da v javnem prostoru, na političnem, kulturnem, športnem, obrtniškem in na vseh drugih področjih razvijamo svoje načrte ter jih uveljavljamo.

NT: Pred kratkim smo slišali pri nas na Koroškem, da se je v Kanalski dolini Krščanska demokracija ali del njenih občinskih svetovalec izrekla za pouk slovenščine v dopoldanskih urah v okviru rednega pouka v občini Neborjet. Pomeni to, da je DC spremenila svoj odnos do zaščite slovenske narodne skupnosti in da se bo tudi tu glede globalne zaščite pomaknilo nekaj naprej?

ŠTOKA: Mislim, da premiki v okviru deželne večine še niso dani. V Kanalski dolini se moramo za pobude zahvaliti peščici ljudi in mislim, da je dovoljeno, da jih imenujem — od Garjupa, Venossija, Prešerna do drugih. To so ljudi, ki so ogromno napravili in so pravzaprav to situacijo privedli na tako raven, da mora tudi DC potegniti svoje

dr. Drago Štoka

stikov in povezav. Italijanske socialiste ne moremo primerjati z demokrščansko stranko, ki je povezana v celotni Evropi in s komunistično stranko, ki je

jo za vse državne levčarske usmerjene stranke; v prvi vrsti za socialiste in komuniste. Kakšen je odnos Slovenske skupnosti do SKGZ?

Problematika poučevanja slovenskega jezika je postala zadnje čase zopet aktualna v Kanalski dolini in sicer v novi obliki. Znano je, da je vsa poveljna leta poučevanje nemščine kot prostovoljnega predmeta bila vpeljana v ljudskošolskem pouku. Sedaj je na pobudo Naborješke občinske uprave, ki jo vodi demokristjan Anton Erlich prišla pobuda, da bi bil za vse otroke v naborješki občini pouk slovenščine v dopoldanskem rednem pouku. Doslej namreč se poučuje slovenščina v popoldanskem dodatnem pouku, tako v Žabnicah kot v Ukvah, kar pa je zaradi raztresenosti zaselkov in vasi v Kanalski dolini zelo neugodno. Zato se sedaj iščejo poti in načini, da bi se materinščina poučevala v rednem dopoldanskem pouku in to smatramo za dokaz dobre volje za premik na poti poučevanja slovenskega jezika našim ljudem v Kanalski dolini.

Mislim, da bo vstop Slovenske skupnosti v deželno večino gotovo prispeval tudi k dobri volji s strani demokrščanskih upraviteljev, vsaj do postopnega reševanja problemov slovenske narodne skupnosti, če že ne iz normativnega pa vsaj iz praktičnega aktuativnega stališča. Dokler čakamo na globalno zaščito, naj ti mali koraki omogočijo, da ne zamudimo časa, da ne zamudimo generacij, ki bi sicer prišle brez materinščine v življenje.

(Dr. Rafko Dolhar, zdravnik, doma iz Trbiža, bivši tržaški občinski svetovalec — pokrajinski tajnik Ssk.)

Pismo iz uredništva

Draga bralka, dragi bralec!

„Pust, pust, mast'n okoli ust“ — to je naše geslo v Podjuni, ko obhajamo pustni čas. Saj je ta čas res mast'n: ne primanjkuje krapov, klobas in druge mastne jedače, tudi veselja in smeja je dovolj.

Danes imamo tako imenovani „tolsti četrtek“. Rekli smo si v uredništvu, čemu ne bi priložili številki NT, ki izide na „tolsti četrtek“, pustne priloge.

Saj smo veseli ljudje in gotovo ne takoj užaljeni, če nekaj ni napisano v zgolj stvarnih oziroma resnih stavkih! To še posebno v pustnem času...

Zato smo tokrat skušali oblikovati 4 strani (strani 9, 10, 11 in 12) pustne priloge. Gotovo prevladuje politika, pa ne samo: med drugim pišeta tudi Oto Jamelnik in Pestic iz Šmarjete v Rožu. Na vsak način želimo podariti, da nočemo nikogar užaliti!

V tem smislu Vam želim prijeten pustni čas — pa brez zamer!

Janko Kulmesch

zaključke. Očitno se je začela tudi Krščanska demokracija zavedati, da so tam Slovenci, ki želijo živeti in se razvijati in jim morajo dati eno roko. Upam, da bo ta stvar šla v tej smeri naprej.

NT: Omenili ste ravnokar potrebo po vsebolj ozki povezavi z matično domovino, s Slovenijo in tudi v začetku izvajanja je bilo rečeno, da je Osimski sporazum tudi pripomogel do tega, da je moglo priti v deželi do možnosti sodelovanja Ssk v neki občini. Kako se bodo po Vašem odnosu do Slovenije razvijali naprej in kakšni so danes odnosi Slovenske skupnosti do Slovenije?

ŠTOKA: Nekaj misli o tem sem nakažal že prej. Nikdar ne smemo kot zamejski Slovenci pozabiti na dejstvo, da smo sinovi slovenskega naroda, kjerkoli živimo. In živimo na Madžarskem, v Avstriji, Italiji in v Jugoslaviji. Ne smemo prezreti, da smo sestavni del slovenskega naroda. Glede uradne oblasti v Ljubljani moramo reči, da stalno spremlja naš razvoj in naše življenje v zamejstvu, kot spremljamo mi življenje v matični domovini, ker je naša. Imam in moram imeti zaupanje v ljudi, tako imam zaupanje v zamejske Slovence in seveda tudi v „osrednje“ slovensko ljudstvo, ki živi v Jugoslaviji.

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA V CELOVCU

vabi na osrednji koncert

KOROŠKA POJE

ob 80-letnici rojstva Milke HARTMANOVE

v nedeljo, 7. marca 1982 ob 14.30 uri v Domu glasbe v Celovcu

Nastopajo: mešani zbor „Podjuna“ iz Pliberka, moški zbor „Kralj Matjaž“ iz Libuč, deklški zbor iz Nonče vasi, vokalno-instrumentalni ansambel „Korenika“ iz Šmihela, mešani zbor „Peca“ iz Globasnice, mešani zbor „Jakob Petelin-Gallus“ iz Celovca, mešani zbor Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu, deklški zbor Strokove šole za ženske poklice v Št. Jakobu v Rožu, mešani zbor Glasbene matice iz Ljubljane in mešani zbor RUPA/PEČ iz Primorske (Italija)

Vstopnice v predprodaji pri krajevnih prosvetnih društvih, pri zastopnikih farne mladine, v pisarni Krščanske kulturne zveze v Celovcu, tel. (0 42 22) 72 5 65 / 23 ali 24, in eno uro pred koncertom.

PRIREDITVE

Maturanti Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu vabijo na

GIMNAZIJSKI PLES

ki bo v petek, 19. 2. 1982, ob 20. uri v Delavski zbornici v Celovcu.

Igrajo: „ŠTIRJE KOVAČI“ in duo „SEASONS“

Veseloigra

FLORENTINSKI SLAMNIK

Prireditelj: KPD „Šmihel“

Kraj: Farna dvorana v Šmihelu

Čas: sobota, 20. 2. 1982, ob 19.30 uri.

Igra s petjem

„STUDENTJE SMO“

Prireditelj: SPD „Danica“ v Št. Vidu v Podjuni

Kraj: kulturni dom „Danica“ v Št. Primožu.

Čas: nedelja, 21. 2. 1982, ob 14. uri. Igrajo igralci SPD „Danica“.

Režija: Silvo Ovsenk.

PUSTNA VESELICA

Prireditelj: SPD „Jepa-Baško jezero“

Kraj: Pušnik v Ločah

Čas: nedelja, 21. 2. 1982, ob 19.30 uri

Igra „One man band“ iz Kranja.

Na sporedu je nastop moškega okteta DPD „Svoboda“ iz Žirovnice — Breznica.

Slovensko planinsko društvo vabi na

POHOD NA STOL

v nedeljo, 21. februarja 1982 Zbirališče in odhod ob 3.00 uri iz pred Mlečnikove črpalke v Kožentavri. Ob 6.00 uri skupen odhod od Valvazorjevega doma na Stol. Ne pozabite na potni list.

Slovenska športna zveza, Slovensko planinsko društvo Celovec in Slovensko prosvetno društvo Št. Jakob v Rožu

IV. ZIMSKI POHOD „ARIHOVA PEČ“

Datum: 28. februarja 1982 (ob vsakem vremenu) s pričetkom ob 10. uri dopoldan

Kraj: pri Polancu na Hodnini nad Št. Jakobom v Rožu

Slovensko prosvetno društvo „Borovlje“ vabi na

PLESNI TEČAJ

v soboto, 27. februarja 1982, ob 17. uri pri Cingelcu na Trati, dvorana Režijski prispevek: šil. 300.— (15-krat po 2 uri)

Prijave: gostilna Antonitsch v Glinah in POBO — Posojilnica Borovlje.

Vabilo na

TEKMOVANJE Z DOGAMI

(Faßdaubenrennen)

Prireditelj: DSG Vogrče

Kraj: Vogrče, FIS proga

Čas: pustna nedelja, 21. 2. 1982, ob 13. uri.

Prijave so možne pred startom.

Zmagovalce čakajo pokali.

KM — Suha — Pliberk — Žvabek — KM vabi na pustovanje

„GREMO NA KRAP“

ki bo v soboto, 20. 2. 1982, ob 14.30 uri v farni dvorani v Žvabeku.

9. SANKAŠKA TEKMA

(šteje za „OBIR-POKAL 82“)

Prireditelj: SPD „Obir“ na Obirskem Proga: Režovnikova pot v Šajdi

Štart: ob 10. uri

Razdelitev štartnih številok do 9.30 ure pri Kovaču na Obirskem.

Tekmovalo se bo v 11. skupinah. Za tekmovalce s športnimi sankami je čelada obvezna. Čakajo vas lepi pokali in diplome!

VESELA PUSTNA PRIREDITEV

Prireditelj: SPD „Zarja“ v Železni Kapli

Kraj: Farna dvorana v Železni Kapli

Čas: petek, 19. 2., ob 20. uri

Videli in slišali boste: muzikantje „Egidij & Company“ — ORF-studijo

Železna Kapla — Elga & Sandi (... pojeta) — prizor KMET in FOTOGRAF — tragikomedijski KRCMAR PRI ZVITEM ROGU — nastop

pevcev — pevsko plesni umetniški nastop.

Nonča vas

Po dolgi težki bolezni je 4. februarja umrla Šimonova mati, Marija Riedl. Rojena je bila v sosednjih Čirkovčah pri Korparju. Že kot mlada deklica je „pribandrala“ v Nončo vas k Šimonu. Kmetijo so namreč kupili njeni starši. S tem je postala tudi mala Mojčka Nončanika. Tam je rastle in delala veselje staršem in bila na splošno priljubljena med sosedi. Hodila je zgodaj zjutraj z očetom kosit, celo poletje pa je bil srp njen prijatelj. Če pa je bila sila, so želi tudi pri mesečnici. Bila je tudi prizadevna članica pliberškega katoliškega slovenskega izobraževalnega društva: štela je med najbolj pridne balce društvene knjižnice.

Po starših je podedovala njihov dom. Z zdaj že tudi rajnim možem Žibernikom Jožem sta nadaljevala delo, varčnost in ugled Šimonove družine. Dokupila sta marsikaj, da je postala kmetija donosnejša. Zadnja leta pa je bila priklenjena na bolniško postelj. Gotovo je morala prestajati težke bolečine. Ob požrtvovalni postrežbi snahe in sina pa je ta križ prenašala z neverjetno potrpežljivostjo. „Mene nič ne boli,“ je zmeraj zatrjevala. Dočkala je visoko starost 87-ih let.

V soboto, 6. februarja, smo jo ob častni udeležbi sosedov in okolišnanov spremili od doma v cerkev,

za katero je do svoje onemoglosti s tako vnoemo skrbela. Po cerkvenem opraviilu pa smo izročili, kar je bilo na njej urmilivega, materi zemlji. Počivaj v miru, dobra kmečka mati! Življenje Ti je bilo molitev in delo za svoje drage.

Dvor

V sredo, 10. februarja 1982, je nepričakovano in mnogo prezgodaj za vedno zatisnil oči gospod Hanzej Šumnik iz Dvora pri Šmihelu.

Rajni je bil vedno nasmejan in vesel človek, dokler ga ni premagala zahrbtna bolezen in ga iztrgala iz kroga svoje družine. Njegova prva žena mu je umrla že pred leti, prav tako edini sin, ki je utonil. Ostale so mu še štiri hčerke, ki jih je nadvse ljubil. Čeprav mu je bila usoda tako kruta, je bil človek, ki nikoli nikomur ni odrekal svoje pomoči, za vsakega so bila vrata odprta, bil je gostoljuben in vesel.

Lepo število ljudi ga je pospremito na njegovi zadnji poti na farno šmihelsko pokopališče. Pogrebne obrede je opravil dekan Kristo Srienc, v slovo pa mu je zapel šmihelski cerkveni zbor ter moški pevski zbor Edinost iz Pliberka. Rajni je bil dolgoletni član in pevec obeh zborov.

Naj mu bo domača slovenska zemlja, ki jo je nadvse ljubil, lahka. Žaljujoči družini in sorodnikom izrekamo iskreno sožalje.

V soboto, 13. februarja, je SPD „Danica“ priredila v Kulturnem domu v Št. Primožu svoj tradicionalni ples. Letošnji je bil že deseti po vrsti, torej jubilejni. Ogromno število gostov je s pesmijo popeljal v družabnost mešani zbor, predsednik društva, Stanko Wakounig pa je pozdravil vse navzoče, med njimi avstrijskega konzula v Ljubljani, Cirila Sterna s soprogo, konzula SFRJ Zarola Šandorja s soprogo, predsednika Združenja staršev na Slovenski gimnaziji, dipl. trg. Janka Uranka, dipl. inž. Feliksa Wieserja, tajnika ZSO, predsednika ZKP, Janeza Wutteja-Luca, občinske odbornike dipl. inž. Franca Koncilijo, Andreja Polcerja, Jožeta Uranka in Tineja Wastla. Glasbo so prevzeli „Fantje iz Podjune“. Preden so navzoči omagali, so se rajši okrepčali v „Koči pri Micki“, kjer sta Micka in Rozvita imeli besedo in pijačo. Poleg tega pa so društveniki pripravili bogat srečolov.

Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu

OBJAVA

Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu sporoča:

1. Po posebnem odloku Zveznega ministrstva za pouk in umetnost naj prijavi starši svoje otroke, ki jih želijo dati v šolskem letu 1982/83 na gimnazijo, takoj po končanem prvem semestru tega šolskega leta, v času od 8. do 26. 2. 1982, ravnateljstvu Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu. Ob prijavi za sprejem je treba predložiti ravnateljstvu spričevalo prvega semestra 4. razreda ljudske šole, rojstni list in dokaz avstrijskega državljanstva.

2. Pravočasno prijavljeni učenci, ki bodo ob koncu šolskega leta 1981/82 po oceni ljudskošolske konference sposobni za vstop v prvo vrsto glavne šole (ERSTER KLASSEN-ZUG), bodo sprejeti na gimnazijo brez sprejemnega izpita.

3. Prijavljeni učenci, ki ne bi

dosegli tako dobre ocene, bi morali delati sprejemni izpit. Za sprejemni izpit, pri katerem bo izpitna komisija gimnazije presodila sposobnost učenca, bo treba otroka prijavit v prvi polovici junija 1982. Sprejemni izpiti bodo v sredo, 7. julija 1982.

4. Konec maja 1982 bo vodstvo ljudske šole javilo gimnaziji učni uspeh učencev, ki so se prijavili za vstop v gimnazijo. Nato bo ravnateljstvo gimnazije pravočasno obvestilo starše o sprejemu učenca oz. o potrebi prijave k sprejemnemu izpitu.

5. Zakasnele prijave bodo v izjemnih primerih še možne s posebnim dovoljenjem Deželnega šolskega sveta.

6. Za vstop v višje razrede je potreben poseben razgovor z ravnateljem.

Prijave za sprejem v gimnazijo lahko opravite osebno v šolski pisarni ali pa se obrnete pismeno na naslov: Zvezna gimnazija za Slovence, Prof.-Janežič-Platz 1, 9020 Klagenfurt/Celovec.

RAVNATELJ:
dr. Reginald Vospernik I. r.

Cepljenje proti klopom, akcija 1982, za kmete brezplačno

Klopi v naših krajih pogosto prenašajo povzročitelje vnetja možganske mreže in možgan (meningoencefalitis). Ko je lansko leto prvič stekla akcija za cepljenje proti povzročitelju te bolezni, se je proti pričakovanju pustilo cepiti 700.000 oseb v Avstriji. S tem je postala najbolj uspešna preventivna akcija v zdravstveni zgodovini Avstrije.

Tudi letos se akcija nadaljuje. Kdor prvič sodeluje, se mora cepiti dvakrat v presledku enega meseca. Kdor se je lani dvakrat cepil, mora letos cepitev enkrat obnoviti, nato pa vsaka tri leta enkrat. Samo na ta način je cepljeni obvarovan pred nevarnimi posledicami ugriza klopov.

Cepivni serum se dobi v vseh lekarnah do konca aprila. Stane kot lani 175.— šilingov. Če ne greste s cepivnim serumom takoj k zdravniku, ga je treba hraniti v hladilniku. Zdravniki računajo letos za cepitev 50.— šilingov.

Kmečka bolniška blagajna nudi tudi letos vsem svojim zavarovancem brezplačno cepitev. Treba se je le pravočasno prijaviti in držati določenih terminov v posameznih okrajih. Za okraj Celovec sta prvi dve cepitvi 24. 2. in 29. 3. 1982, za Velikovec in za Beljak 25. 2. in 30. 3. 1982. Kdor je bil lani dvakrat cepljen, se lahko udeleži prvega ali drugega termina. Kdor pa si serum sam kupi, naj pošlje račun kmečki bolniški blagajni, da dobi stroške povrnjene.

Uprava Našega tednika

razpisuje

mesto knjigovodje

Nastop službe s 1. aprilom 1982. Plača po dogovoru.

Interesenti, ki imajo ustrezno izobrazbo in prakso, obvladajo oba deželna jezika in so že odslужili vojaški rok, naj pišejo na naslov:

NAŠ TEDNIK
Viktringer Ring 26
9020 Celovec

SLOVENSKA KMEČKA ZVEZA vabi na STROKOVNA PREDAVANJA

v ponedeljek, 22. februarja, ob 10. uri v kletni dvorani Posojilnice v Pliberku.

tematika: aktualna vprašanja gnojenja

predava: prof. dr. Mirko Leskovšek v ponedeljek, 22. februarja, ob 19.30 uri v gostilni Grainer (pd. Štekel) v Globasnici.

tematika predavanja: aktualna vprašanja gnojenja

predava: prof. dr. Mirko Leskovšek v torek, 23. februarja, ob 10. uri pri Karglnu v Bačah ob Baškem jezeru.

tematika strokovnega predavanja: aktualna vprašanja gnojenja — preiskava zemlje kot predpogoj za učinkovito in racionalno prehrano kmetijskih rastlin

predava: prof. dr. Mirko Leskovšek v četrtek, 25. februarja, ob 9.30 uri v društveni sobi v narodnem domu nad Posojilnico predavanje pod tematiko:

socialna vprašanja: predava dr. Roswitha Kuglitsch

V sredo, 24. februarja 1982 ob 18.45, bo ljubljanska televizija prenašala 1. del revije Kernjakovih pesmi, ki jo je 14. 12. 1980 priredila Slovenska prosvetna zveza v Domu glasbe v Celovcu.

Prodajno ugodno FORD TRANSIT 100, kombi 60 PS, letnik 1975

in FORD TAUNUS 17 M, letnik 1970 — tel. 0 42 35/23 84.

ČESTITAMO

Florijan in Pavla Jug iz Galicije praznujeta svojo 30-letnico poroke. Čestitamo!

*

Folti Tomažej z Lipe nad Vrbo praznuje svoj 76. rojstni dan. Čestitamo!

*

Naše iskrene čestitke Valentinu Čebulu, pd. Pašovnikovemu ateju iz Šmihela k 78. rojstnemu dnevu!

*

Valentin Kogoj, pd. Gradišnikov oče iz Podjune, praznuje svoj 77. rojstni dan. Čestitamo!

*

Svojo 60-letnico je te dni praznovala v Celovcu Anica Hočevar. Čestitamo!

*

Valentin Kelich iz Železne Kaple praznuje 75. rojstni dan. Čestitamo!

Farna mladina v Št. Jakobu v R. vabi na

PUSTOVANJE za otroke v nedeljo, 21. 2., ob 14. uri v športni dvorani v župnišču, v Št. Jakobu v R.

Nastopajo: otroci Marijinega vrta Ob 20. uri zvečer bo v športni dvorani v župnišču PUSTOVANJE ZA ODRASLE.

Veseloigra

„KJE JE MEJA“

Prireditelj: Prosvetno društvo v Velikovcu

Kraj: Gospodinjska šola v Št. Rupertu pri Velikovcu

Čas: nedelja, 21. 2., ob 14. uri

Gostuje igralna skupina SKD iz Globasnice.

PUSTOVANJE

Prireditelj: SKD v Globasnici

Kraj: Šoštar v Globasnici

Čas: nedelja, 21. 2., ob 14.30 uri

3. OTROŠKI PUSTNI PLES Prireditelj: SPD „Radiše“ na Radišah

Kraj: Kulturni dom na Radišah

Čas: nedelja, 21. 2., ob 15. uri

Maske zaželeno!

PUSTNA PRIREDITEV

Prireditelj: SPD „Edinost“ v Pliberku

Kraj: dvorana pri Schwarzlnu v Pliberku

Čas: nedelja, 21. 2., ob 19.30 uri

Nastopajo: domači igralci in muzikantje

Predavanje z barvnimi slikami g. Vinka Zaletela

KRONIKA 1981 — BOGATA KULTURNA ŽETEV

Prireditelj: SKD v Celovcu

Kraj: Mohorjev dijaški dom, 10. Oktober-Str. 25, v Celovcu

Čas: petek, 26. 2., ob 19.30 uri

Veseloigra

„KAM IZ ZADREGE,“

Prireditelj: KPD „Planina“ v Selah

Kraj: Farna dvorana v Selah

Čas: nedelja, 21. 2. 1982, ob 14. uri

Nastopajo domači igralci.

Zvečer PUSTNA ZABAVA z ansambлом „Jurček“

PUSTNA PRIREDITEV

Prireditelj: Farna mladina v Št. Lipšu

Kraj: Farna dvorana v Št. Lipšu

Čas: nedelja, 21. 2. 1982, ob 9.15 uri (po maši)

Na sporedu: enodejanka in nekaj skečov

NAŠ TEDNIK — Lastnik (založnik) in izdajatelj: društvo „Narodni svet koroških Slovencev“,

Uredništvo: Jože Wakounig (glavni urednik), urednika: Janko Kulmesch in Franc Wakounig; Viktringer Ring 26, 9020 Celovec.

Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec.

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslov: „Naš tednik“, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec. Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave: 0 42 22/72 5 65. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradišče 10, 61000 Ljubljana, tel. 22 30 23.

Gospodinska šola v Št. Rupertu:

Šola, ki uživa zaupanje staršev

Leta 1896 so v Št. Rupertu pri Velikovcu odprli Narodno šolo. Šolo so prevzele slovenske šolske sestre, ki so prišle iz Maribora. Gonilna sila vsega pa je bil župnik in narodni buditelj Franc Treiber.

Gospodinska šola v Št. Rupertu je od tedaj naprej važen in nosilen element naše omike, trdna skala, na katero se da graditi.

Kmetijsko gospodinska strokovna šola je enoletna šola za dekleta in ima od leta 1955 pravico javnosti.

Ravnateljica šole, sr. Metodija Arneitz, je posebej omenila možnost, da dekleta opravijo politično letno v Št. Rupertu in da si tako pridobijo temeljito in vsestransko izobrazbo. Kajti že namen šole je ta, posredovati učenkam primerne strokovno znanje, ki ga potrebujejo pri svojem delu kot gospodinje, kot vzgojiteljice in jih seznaniti s poslanstvom matere v družini ter dekleta vzgajati k samostojnosti.

V šentruperško šolo pa ne pridejo samo dekleta, ki so komaj odrasle glavni šoli, ampak tudi že starejša. Šolo vodijo šolske sestre. Pouk na šoli je dvojezičen.

Učni načrt obsega osemnajst obveznih predmetov in neobvezni predmet. Ti predmeti so: Verouk, slovenščina, nemščina, računstvo, politična vzgoja, umevanje življenja, zdravstvo, petje, telovadba, nja, gospodarstvo, strojepis, praktične predmete, gospodinjstvo, kuhanje in shranjevanje

živil, šivanje in ročno delo ter vrtinarstvo.

Prepletanje teorije in prakse zagotavlja maksimalen učni uspeh. Vzgoja k samostojnosti ter last-

Ravnateljica šole, sr. Metodija Arneitz (čisto levo) se pogovarja v Tinjah na tečaju za makrame s škofom Kapellarijem

nemu ustvarjanju je morda tudi vzrok, da dekleta, ki so zaključila enoletno šolo in se hočejo izučiti kakšnega poklica, nimajo težav pri izbiri. K temu gotovo pripomore

vsakoletni obisk zastopnice velikovškega delovnega urada (Arbeitsamt), ki se posvetuje z dekleti o izbiri poklica.

Trenutno poučujeta na šoli poleg petih sester dve laični učni moči. Vsa dekleta, ki obiskujejo šolo, stanujejo v priključenem internatu in zato morejo dobiti normalne doklade za internat (Heimbeihilfe). Poleg tega, da nudi šola dekletom obširno in vsestransko izobrazbo, pa je le treba omeniti, da so prav slovenske šolske sestre že pred leti spoznale velik pomen smiselne uporabe prostega časa ter važnost prijetne in prijateljske skupnosti. Zato sta likovna vzgoja in pa ročno delo tako zelo prisotna na šoli.

To, česar so se dekleta naučile in si privzele v enem letu, pokažejo na vsakoletni razstavi, ki je skoraj že ljudski praznik. Ljudje iz vseh krajev Koroške in Slovenije pride-

jo, da si ogledajo šentruperške specialitete in umetnosti.

Ko so pred več kot osemdesetimi leti slovenske šolske sestre prevzele šolo v Št. Rupertu, so prevzele važno in odgovorno nalogo. Zgodovina šole je odsev naše narodne zgodovine, kajti ta šola je uživala in uživa zaupanje staršev, ker vedo, da je in bo ves učiteljski zbor tako strokovno kot tudi pedagoško kos vsem zahtevam sodobnega šolstva. Od leta 1946 pa do danes je okoli 1242 učenk bilo na gospodinski šoli v Št. Rupertu.

GOST V NAŠEM TEDNIKU

Gregej Krištof:

Pleše, da je moker

Kdo ne pozna Gregeja Krištofa, Frlinovega sina iz Dvora pri Šmihelu? Saj velja za najboljšega slovenskega plesalca na Koroškem; vrhu tega ne pleše samo na svojih lastnih nogah, temveč skuša kot vodja plesnih tečajev posredovati mladim in starejšim domačinom razne plesne. Po poklicu je Gregej, star 26 let, fotostavec: od 15. leta naprej je delavec Mohorjeve družbe. Ni pa samo plesalec in fotostavec, temveč tudi aktiven prosvetar (poje pri libuškem zboru „Kralj Matjaž“) ter navdušen nogometaš.

Naš tednik: Kdaj si pravzaprav začel plesati?

Gregej Krištof: Star sem bil 17 let, ko sem obiskal 1. plesni tečaj v Celovcu. Zelo rad sem plesal, zato sem se leta 1976 odločil za obisk turnirskega plesanja. Čeprav sem bil navdušen plesalec, so bile vaje zelo napore: potil sem se, da sem bil moker kot žaba...

Naš tednik: ... in ti kljub temu zelo ugaja?

Gregej Krištof: Mi je še vedno zelo ugajalo. To ne samo zaradi splošnega razvedrila kot ga doživimo na raznih veselnicah; predvsem tudi zaradi tega, ker zahteva plesanje veliko spretnost, dober posluš, železno voljo in konec koncev izvrstno kondicijo. Ni šala, če rečem, da se da npr. tekmovalni fokstrot primerjati s tekom na 400 m.

Naš tednik: Kot je znano, vodiš na južnem Koroškem plesne tečaje.

Gregej Krištof: Drži. Dobro leto vodim plesne tečaje. Poleg tega obiskujem ob koncu tedna v Ljubljani šolo za plesne učitelje.

Naš tednik: Kako ti ugaja delo z našimi plesalci?

Gregej Krištof: Zelo. Vesel sem, da lahko posredujem naši mladini plesne sposobnosti. Nočem precenjevati tega, pa

kljub temu vem, da je plesanje važno za marsikaterega človeka. Sicer se ne upa iti na veselico, ker misli, da se kot slab plesalec blamira pred nežnim spolom. Pa da ne boš mislil, da samo mladi ljudje radi plešejo. Tudi starejši plesalci radi obiščejo moje tečaje. Tako prireja npr. SPD „Danica“ plesni tečaj za odrasle, ki se ga udeležijo nad 40 oseb. Menim, da naj tudi v drugih krajih prireajo take tečaje. Prepričan sem, da se jih bodo odrasli udeležili z isto korajžjo in zavzetostjo kot mladina.

Naš tednik: Gregej, hvala lepa za pogovor in veliko uspeha na plesišču!

Janko Kulmesch

Za tiskovni sklad so darovali:

N. N., Dule 20.—
Vincenc Gotthard, Dule 20.—
Magdalena Kriber, Brdo ... 20.—

Peter Hebein, Brdo 20.—
Katarina Warmuth, Limarče 20.—
Franc Čarf, Sp. Breg 50.—
Marica Koren, Rute 120.—
Janko Janežič,
Leše pri Šentjakobu 100.—

PISMA BRALCEV

Dragi urednik!

K poročilu o občnem zboru SPD Rož bi rad dodal zahvalo dosedanjemu predsedniku Franceju Janežiču za njegovo tiho, nepoznano in neimenovano delo, ki ga je vršil v dobi svojega predsedovanja. Upam, da se mu je občni zbor pri razrešnici dosedanjemu odboru dostojno zahvalil in da je le dopisnik poročila pozabil omeniti to zahvalo. Posebno priznavam Franceju spoznanje, da pristopa v vrste kulturnikov le mladina, ki se v drugih skupinah vzgaja k spštovanju domače besede in domače pesmi. In tem skupinam je Francej posvečal del svojega prostega časa in upam, da ga bo tudi še v bodoče.

Novemu predsedniku želim, da bo kot Mirko ne samo na odru, ampak v življenju in kulturnem delovanju stal trdno in prepričevalno med nami. Obljubil je, da bo skušal delovati za vse domače kulturnike. Gotovo se bo pozanimal tudi za tišto podrobno delo med otroci v predšolski in šolski dobi. Svoj vpliv bo uveljavljal v svojem ožjem in najožjem krogu, da se bo ohranila materina beseda.

A. K., Št. Jakob v R.

Razrešnica in aplavz poslovnim besedam bivšega predsednika SPD „Rož“ sta bila brez dvoma izraz priznanja in zahvale za njegovo delo in tudi opomin in prošnja bodočemu predsedniku po nadaljevanju kulturne tradicije Št. Jakob v Rožu, ki je nam dal celo vrsto pomembnih kulturnih buditeljev z g. M. Ražunom na čelu. (Op. ured.)

Die Volkszählung bei den Tschechen im alten Österreich vor 1918

Ich verfolge schon jahrelang die Ereignisse in Kärnten. Besonders anfällig sind die sonderbaren Ergebnisse der Volkszählungen in Südkärnten. In diesem Zusammenhang möchte ich einige Bemerkungen zum System der Volkszählungen in Wien und in Böhmen/Mähren anführen.

Bereits 1840 schätzte man die Zahl der Tschechen auf 200.000 bei insgesamt 300.000 Einwohnern!

1900 „zählte“ man in Wien 103.000 Tschechen — 10 Jahre später 1910 — aber nur mehr 98.000 Tschechen, obwohl man inzwischen das linksseitige Donauufer als 21. Bezirk mit Wien vereinigt hatte und dieses Gebiet stark von Tschechen bewohnt war. Man zählte natürlich mit der Bezeichnung „Umgangssprache“. Die Statistik von 1910 stellte aber auch etwas anderes fest, was man natürlich nicht ableugnen konnte: es gab in Wien 340.000 Einwohner, welche in tschechischen Orten (!) geboren waren — und von diesen 340.000 Tschechen wurden bei der Zählung nur 75.000 (!) mit der Umgangssprache tschechisch in die Listen eingetragen. Wo blieben die übrigen Personen? Wo blieben die Kinder dieser tschechischen Einwohner?

Nun, 1923 zählte man wieder in Wien und fand noch 70.000 Tschechen, obwohl inzwischen ca. 130.000 Tschechen in die alte Heimat zurückgewandert waren! Was soll man von diesen altösterreichischen Zählungspraktiken halten? Der slowenische Reichsratsabgeordnete Franz Grafenauer sagte im Wiener Reichsrat, im Zusammenhang mit der bevorstehenden Volkszählung 1910, daß die Bezeichnung Umgangssprache eine europäische Dummheit sei.

Und wie sah es in Mähren aus? Da zählte man 1910 28% Deutsche und 72% Tschechen; 1921 zählten dann die Tschechen und es gab nur mehr 21% Deutsche! Die Renegaten, die Eingeschücherterten, die Feiglinge schrieben jetzt „Muttersprache tschechisch“ in die Liste. Die Juden wurden als selbständige Volksgruppe gezählt. Die künstlichen deutschen Gemeinderatsmehrheiten in manchen mährischen Städten und Märkten, aufgrund eines unkonserватiven Wahlgesetzes, wurden beseitigt. Die Stadt Brünn/Brno hatte 1910 ca. 65% deutsche Bewohner gehabt, 1855 gab es nur 20% Deutsche in der Stadt. Die ständig aus der Umgebung einwandernden Tschechen wurden von der deutschen Magistratsverwaltung, unter wirtschaftlichem Druck, assimiliert. — War das also die vielgepriesene Gleichberechtigung der Völker in der Monarchie? J. H., Dunaj

MI ZA VAS

PIŠE MIHA ZABLATNIK

KLUB SLOVENSKE OBČINSKIH ODBORNIKOV KEL KOROŠKA ENOTNA LISTA

Enotna vrednost v kmečkem socialnem zavarovanju

Enotna vrednost ima pri kmečkem socialnem zavarovanju v več ozirih svoj pomen, namreč:

- pri obveznem zavarovanju
- pri višini prispevkov
- pri višini storitev

Enotna vrednost in obvezno zavarovanje

Kdor vodi neko kmetijo kot lastnik, najemnik ali užitkar na lastni račun in odgovornost, je obvezan, da se zavaruje pri

- nezogdni zavarovalnici (Unfallversicherung), če znaša enotna vrednost šil. 2000.— ali več,
- bolniški zavarovalnici, če presega enotna vrednost šil. 13.000.—,
- pokojninski zavarovalnici (Pensionsversicherung), če presega enotna vrednost šil. 33.000.—.

Če ostane enotna vrednost pod navedeno višino, velja obveza za zavarovanje samo, če prizadeti črpa svoj dohodek pretežno iz kmetije.

Entona vrednost in prispevki

Enotna vrednost je podlaga za izračunavanje prispevkov. Iz enotne vrednosti se določi zavarovana vrednost (Versicherungswert).

Prispevek za bolniško, nezgodno in pokojninsko zavarovanje se izračuna na podlagi enotne vrednosti. Najnižja postavka je šil. 35.000.—, tudi tedaj, če je enotna vrednost kmetije nižja od te postavke. Prispevki pa imajo tudi svojo najvišjo mero, od koder se ne zvišajo več.

Enotna vrednost in storitve

Bolniško zavarovanje

Pri bolniškem zavarovanju veljajo za oprostitev pristojbin za recepte (Rezeptgebühren) v posebnih slučajih socialne zaščite meje enotne vrednosti, ki se vsako leto spreminjajo. V glavnem pa je višina storitev odvisna od enotne vrednosti.

Nezgodno zavarovanje

Pri nezgodnem zavarovanju enotna vrednost nima vpliva na višino storitev.

Pokojninsko zavarovanje

Višina pokojnine se odmeri po številu zavarovanih mesecev in povprečne enotne vrednosti zadnjih 10 let pred rokom oz. dopolnjenim 55. življenjskim letom. Odobritev izenačevalne doklade (Ausgleichszulage) k pokojnini je odvisna od višine enotne vrednosti kmetije.

Obvezno obveščanje

Ker je enotna vrednost v kmečkem socialnem zavarovanju izrednega pomena, je treba vsako spremembo enotne vrednosti (najem, prodaja, nakup) javiti pristojnemu mestu: v zadevi prispevkov najkasneje v enem mesecu, v zadevi storitev najkasneje v 14 dneh.

Franc Wutej, pd. Šerjak na Peceljnu:

Iz Gluhega lesa v širni svet

Na Peceljnu nad Mohličami živi Franc Wutej, po domače Šerjak. Pred dnevi je praznoval petinšedesetletnico in zato smo ga prosili za razgovor. Radevolje je ustregel naši želji, za kar se mu prisrčno zahvaljujemo. Kmetijo je pred leti predal v roke sina Franca, a z ženo še zmeraj gospodarita in pomagata. Slavljenc je bil eden najbolj priljubljenih in znanih igralcev SPD „Danica“, o čemer pričajo posnetki igralskih skupin v Kulturnem domu.

Rodil se je 6. februarja 1907 pri Harižu v Gluhem lesu. Hariževa družina je bila že od nekdaj ena najbolj zavednih in gospodarsko naprednih šentviške okolice. Mladi Franc je doraščal v narodnega in delavnega človeka. S petimi leti je izgubil mater, z enajstimi pa je ostal sirota — umrl je še oče. Domačijo je prevzel starejši brat Joza, drugi brat Jaka-Rado Wutte pa je napravil učiteljske v Mariboru in je bil do leta 1939 urednik Koroškega Slovenca, medvojnega lista koroških Slovencev. Kot zaveden Slovenec Rado Wutej ni dobil učiteljske službe na Koroškem.

V šolo je Šerjakov oče hodil v bližnji Št. Primož. Šola je bila čisto slovenska, nemščine se je samo toliko naučil, da je „riba-Fisch“ in „miza-Tisch“. Pred plebiscitom je bil še učitelj Kovač iz Skočidol. Narodno zaveden šolnik je moral po plebiscitu zapustiti rodno deželo. Za njim je prišel na šolo neki Perč, pijanec in nemčur. Ta je tako dolgo sedel pri sodu piva, da ga je izpraznil.

Mladi Franc je po opravljeni šoli hotel v uk k nekemu trgovcu v Velikovcu. A okoliščine tega niso dopuščale in zato nikamor drugam ni šel, kot iz „kuhinje v hlev“. Pomagal je na kmetiji, pridno delal v domačem društvu, saj ni bilo igre, ko on ne bi igral ene od glavnih vlog. Tako se spominja „Zadnjega viteza Rebrčana“ in drugih iger. Leta 1924 je Hariž začel izdelovati strešno opeko. Poleti je Franc hodil v „štero“, orodje je imel seboj in delal opeko. Pozimi pa so že pri Harižu delali opeko. Tedaj, v gospodarski krizi, ni bilo kaj pridelati. Sam pravi, da je za več kot sto

opek dobil pet šilingov, 20 šilingov je odštela za čevlje, kolo pa je stalo 200 šilingov. Na kmetih je še nekam bolje bilo kot v mestih, saj so doma kupili samo sol, sladkor in kavo. Kar pa so mogli prodati, pa so kriparice nesle na trg.

Marija in Franc Wutej že od leta 1937 gospodarita in živita pri Šerjaku.

Na šteri je spoznal svojo ženo Marijo, poročila sta se leta 1937. Ker je v Št. Vid preveč poti, je kot igralec polagoma izpregel. Prav tako je oddal funkcijo društvenega blagajnika.

Močno je vplival nanj brat Jaka-Rado Wutej. V spominu mu je ostal kot delaven in nadvse ustrezljiv človek, ki je vse naredil za slovensko stvar. Po razsulu monarhije je ustanovil doma Narodno stražo, folkverovci in nemčurji so ga hudo preganjali. Ko je bil v Selah, so ga skoraj zajeli pri Husu, kamor je nahujkana nemčurska drhal navalila, da bi ga ubila. Jaka-Rado je zadnji hip ušel čez Korte v Slovenijo, od koder se je pa kmalu vrnil. Prevzel je urejevanje Koroškega

Slovenca, lista, ki so ga tiskali v neki češki tiskarni na Dunaju. Jaka-Rado Wutej je močno zaoral tudi pri domačem društvu, a na žalost so vse podatke in ves arhiv uničili nacisti.

Istega dne, ko je nacistična Nemčija napadla Poljsko (1. 9. 1939) je gestapo zaprl Jakana Wuteja in ga poslal v Buchenwald. Skupaj s prijateljem Aichholzerjem sta prišla v taborišče smrti, ki pa ga je Jaka-Rado po devetih mesecih smel zapustiti. Koroški nacisti so ga pregnali iz dežele (Gauverweis) in živel je na Dunaju. Po vojni je prišel v jugoslovanski transport in ko se je preko Holmeca vračal domov na Koroško, ga angleške oblasti niso pustile nazaj. Zaposlil se je v ravenski železarni, pokoj pa je le užival doma. Poko-

pan je na novem pokopališču v Zakamnu pri Vetrinju.

Brat Joza pa bi moral biti župan rikaške občine. Po volitvah sta Slovenska frakcija in Bauernbund, ki ga je vodil veselški Keber, imela enako število mandatov in župana so morali zato izžrebati. Hariž je kot mlajši moral potegniti in je potegnil samega sebe. Bauernbund je protestiral in Hariž ni smel biti župan.

Tudi Šerjak je bil po sili vojak. Najprej so ga vežbali v Celovcu, nato pa je prišel v Bregenz, kamor je nacistična oblast pregnala dr. Joška Tischlerja. Brat Jaka-Rado mu je dal Tischlerjev naslov in Franc Wutej ga je večkrat tajno

KMETIJSKO-GOSPODINJSKA STROKOVNA ŠOLA V ŠT. RUPERTU PRI VELIKOVCU

sporoča staršem in dekletom, ki se odločajo za nadaljnje šolanje, da sprejema za šolsko leto 1982/83 učenke v

KMETIJSKO-GOSPODINJSKO STROKOVNO ŠOLO

Namen šole je: učenkam poglobiti splošno izobrazbo dosedanje šolanja.

Ta šola velja tudi za 9. šolsko leto (politehnični letnik). Sprejema pa tudi dekleta, ki si želijo ustvariti lastno družino in nimajo znanja v kuhanju, šivanju in v vodstvu gospodinjstva. Ker se v tej šoli posebna važnost polaga na spretnost v kuhanju, šivanju in ročnemu delu in na razne tehnike v likovnem področju, je možnost usposobiti dekleta za samostojno vodstvo gospodinjstva, tudi kmečkega.

Vzgojni cilj: Pravilno oblikovanje telesnih in duševnih zmožnosti — poglobitev vere in verskega življenja — samovzgoja in vzgoja v družini.

V naši šoli se poučuje v obeh deželnih jezikih.

Pogoj za sprejem je dovršena 8. šolska stopnja in vsaj delno znanje slovenskega jezika.

V slučaju, da učenka 8. šolsko stopnjo ni dovršila, je v šolo lahko sprejeta s sprejemnim izpitom.

V danih pogojih dobijo učenke državno podporo!

PRIJAVE SO MOŽNE OB VSAKEM ČASU!

Po telefonu, pismene ali osebne.

Nadaljnje informacije dobite pri vodstvu šole!

9100 Völkermarkt, Klosterstraße 2; tel.: 0 42 32/38 96.

obiskal. Dr. Tischler mu je povedal, da obiskuje slovenske izseljence v taboriščih in skoraj zmeraj sta poslušala slovenske oddaje angleškega radia.

Iz Bregenza je moral na rusko fronto, tam je dobil trebušni tifus in po okrevanju je moral v Romunijo. Šest dni pred invazijo zavezniških sil v Normandiji je prišel tja in sam pravi, da je čudežno preživel normandijski pekel.

Ko je leta 1943 umrla tašča, ni smel domov, ker, tako „ugotovitev“ vojaških oblasti, „dort ist ein Parti-

sanengebiet“ (tam so partizani) in se je vrnil domov šele po 22 mesecih.

Brat Joza-Hariž se je vrnil iz Dachau-a, kamor je prišel, ker je domači izdajalec, celo daljša žlah-ta Hariževih (ime je uredništvu znano) napravil svoj podel in umazan posel. Hariževu družino pa so pregnali v taborišče. Ko smo purnali, je povedal marsikatero zanimivo in prijetno.

Slavlencu želimo še mnogo zdravih let v krogu družine.

Tekst in foto: Franc Wakounig

OBJAVA

Po odloku Deželnega šolskega sveta je na dvojezični Strokovni šoli za ženske poklice v Šentpetru pri Šentjakobu v Rožu

v pisovanje v

1. razred 3-letne STROKOVNE ŠOLE ZA ŽENSKÉ POKLICE in v 1-letno GOSPODINJSKO ŠOLO

od 8. do 28. februarja 1982.

Formularje za vpis lahko dobite že sedaj v šolski pisarni. Izpolnjene tiskovine je treba na šoli oddati najkasneje do 28. februarja 1982. Priložiti morate polletno šolsko obvestilo v originalu ali od šolskega ravnatelja potrjen prepis.

Prijave so možne osebno v šolski pisarni ali po telefonu številka 0 42 53/343.

Pogoj za sprejem v oba tipa šole je uspešno opravljena 8. šolska stopnja in delno znanje slovensčine.

Za sprejem v 3-letno strokovno šolo pa je poleg tega še potreben pozitivno opravljen pedagoško-psihološki test, ki bo 9. julija 1982 na šoli. Za obisk 1-letne gospodinske šole ta test ni potreben.

JOSIP JURČIČ

deseti
brat

po otročje šepetajo in besedujejo in se prav po globlje obnašajo.

Lahko si tedaj misliš, ti velikan, kako srečni smo mi Slovenci, da imamo med majhnim številom svojih filozofov take mislece, ki nam z jasno in učeno modrostjo dokazujejo, kako norostno, neslovensko, da, kužljivo je tako dejanje in nehanje. Ne vem sicer, kaj bi ti rekel, ko bi bil slišal poštenega moža, ki mi je misel izgovoril, da se mu velik filozof zdi tovorni osel, ki s svojo težko krošnjo potrpljivo kobača čez brv in se za težko palico, katera mu udriha krotovice napošev po životu, samo toliko zmeni, da malo zamiga z dolgimi ušesi. Zanimivo bi pa morda bilo zate in zame, ko bi ta štirinogati mož — če je res tak modroslovec in ne neumen, kakor hudobni svet hoče vedeti — ko bi ta mož ljudem spregovoril in bi jim naravnost svoje misli o zaljubljenih povedal. Mogoče je, da bi potlej vseh nevernih Tomažev pri nas Slovenceh in pri drugih rodovih popolnoma zmanjkalo, da bi svet vse „neslano objemčkanje in popevčkanje“ popustil in da bi pesniki po nasvetu slavnega moža samo zdrave in jedrnate pesmi peli, postavim, „kak prideluje se krompir najbolji“.

Pa stoj, pero moje! Kam si zabredlo? Ni dobro biti tako odkritega srca. Izprašuj vest in spoznalo bo deš, da se ti je bati zamere pri mladih lepoticah, pesnikih in še pri drugih možeh, kateri bodo hudo čezte šli in te zabavljivo hudobno in celo umazano

dete po lahkovernem svetu razvpili. Tega se pa varuj, zakaj iz skušnje veš, kako neradi nekateri odpusté, če se jim malo po robu postaviš. Oporekovati lastno besedo ni moško. Edini pot, po katerem se še pošteno izkoplješ iz te zadrege, morda je ta, da naravnost poveš, da ti še „na kraj pameti“ ni bilo koga razžaliti, temveč da si čenčalo le zato, ker ti je v tem poglavju nekaj glav zaznamovane zaljubljene vrste narisati, kaj so pametnega in — naj ti bo še enkrat dovoljeno pregrešno ziniti — nespametnega govorili in počeli.

Lovci, s katerimi je po dolgi prošnji smel tudi Lovretov učenec Balček iti, skrili so se bili že med grmovjem nad Poleskom, ko ste Manica in Vencljeva hči šetali se po potu od Slemenic proti travniku. Obema ni bil jeziček nič posebno uren, kajti razgovor je večkrat obvisel. Obe ste menda imeli veliko premišljati. Videlo se je, kakor da bi vsaka izmed nju rada zaupala prijateljici, kaj ji je na srcu, pa bilo je obeh sram začeti.

Saj ste si imeli obe veliko povedati. Danes se je prigodilo marsikaj, kar je obema misli nekaj zasuknilo. Marička je danes sprevidela — zakaj ne bi naravnost povedali — da ji je bilo začelo nekaj prav skrivaj globoko doli v mladem srčecu tleti, česar gotovo ona prva ne bi bila živi duši razkrila. Ob pravem času pak jo je ozdravilo spoznanje, da je zaželela reč zanj nedosegljiva, ker se ne bliža njej, am-

Ali se ne domišljajo, da imajo „kragulja“ v sebi, da imajo globoke „srčne rane“, katerih ne ozdravi sam Eskulap ali, da po krščansko govorim, katerim ne vesta zdravil še sveti Kozma in Damijan ne? Gotovo si te ljudi mislil, ljubi moj „velikan učenosti“, saj ti je bilo gotovo znano, da si taki ubožčki želé včas najabotnejše reči, postavim perutnice in krila, da bi kakor Dedal leteli po zraku do drugega svojega srca; da si voščijo zdaj večnosti, zdaj kolnejo in roté se nad počasnim tiromtiste nevidljive abstrakčnosti, ki ji pravijo čas; da priletni, razumni možaki

Družinski tek v Svečah

Slovensko prosvetno društvo „Kočna“ v Svečah v Rožu je znano predvsem po novih oblikah svojega delovanja, ki jih razvija v zadnjih letih. „Slikarski teden“ lansko poletje je najbolj odmeval širom Koroške, park slovenskih kulturnikov, lastna magnetofonska kaset, družinski izleti so nadaljnji cukrčki naših rojakov iz Sveč, ki so se pred 3 leti spravili tudi na „telesno kulturo“ ter priredili prvi tečaj za tek na smučeh, ki je dobro odjeknil. Še isto leto so pripravili „ljudski tek“, lani pa so v okviru tekem za „Rožanski pokal“ pod pokroviteljstvom NT-ja priredili na Ladinah svoj tek. Že lani so se v vedno večjem številu oglašali kritiki tega teka za Rožanski pokal, ki je — se je govorilo — postal preveč športen in pravim amaterjem ni več bil dovolj privlačen, da bi se ga udeležili. Brezizgledni so bili, da bi „mogli vsaj malo zraven mešati“. Tako se je odločilo SPD „Kočna“ za „družinski tek“, pri katerem se ni merilo časa in se tako opustilo sleherni prizvok „tekme“. Minulo soboto, katero je sam Peter obdaril z vigradnim vremenom, se je torej zbrala skupina „tekmecev“, katere je poslal konzul Alfonz Naberžnik prav strokovno s strelom iz pištole na progo. Staro in mlado, dekleta in fantiči so se skupaj podali na dokaj pripravno progo, na kateri so grede malo pokramljali, se okrepčali z domačimi pridelki tekoče narave in se vsi srečni vrnili spet v cilj. Vsi so bili zadovoljni, tekači in gledalci.

Podelitev nagrad v domači gostilni pri Adamu je bila višek in zaključek prvega „družinskega teka“ v Svečah, kateremu bodo sledili gotovo še drugi. Predsednik SPD „Kočna“ Janko Zerzer je pri žrebanju mogel razdeliti celo vrsto pripravnih nagrad od pijač, plošč, kaset, rokavic, torbic tja do dveh parov smuč, ki so jih darovali domači podjetniki v ta namen.

Športno društvo Pliberk prireja v nedeljo, 21. 2. 1982 **VELESALOM** Start ob 13. uri Prijave v Posojilnici Pliberk in v firmi Topsport, v nedeljo pa do 12. ure na mestu prireditve. Prijavnine: za otroke in šolarje 20.—šil., za mladino in odrasle 40.—šil.

Družinski smučarski tek v Svečah: tik pred startom so mamice pomagale svojim najmlajšim pri pripravah. Častni gost teka je bil sveški kaplan pater Ivan.

Glavna nagrada (radio-rekorder) je bila namenjena družini, ki je nastopila z največjim številom članov. Ker sta bili dve družini (Wrolichova iz Loč in Feinigova iz Sveč) z istim številom članov, je tudi tu moral od-

ločiti žreb. Feinigovi so imeli več sreče in so dobili glavno nagrado, ki jo je daroval mesečnik „Družina in dom“, ki je s tem hotel poudariti važnost družinske vzajemnosti tudi na tem področju udejstvovanja.

III. LJUDSKI TEK ZA

Rožanski pokal 1982

v soboto, 20. februarja 1982

Start: ob 15.00

na tekaški stezi „Košuta“ v Selah
Prijave: od 13.00 naprej pri startu

Prireditelj: DSG Sele

Pod pokroviteljstvom Našega tedinika in ELAN Brnca

Naš športni reporter

Jurij Perč

Svetovno smučarsko prvenstvo 1982 se je končalo. Zlate kolajne so razdeljene. Za nekatere je bilo svetovno prvenstvo uspešno, za druge manj, za prenekatere pa so tekmovanja v Schladingu bila hudo razočar-

prerokovali najmanj šest kolajn. No, ravno šest jih ni bilo, kljub temu pa se je vse veselilo, ko je prvič zadonela avstrijska himna.

Še nekaj smučarskih tekmovalcev za svetovni pokal bo v Evropi, nato se bodo smučarji po-

nima pravega konkurenta in brž se je celotna stvar bistveno spremenila. Splavala je točka za točko, čez noč je Feldkirch prehitel KAC in že so celovčani obupavali in iskali vzroke za neuspeh. Toda še preden so lahko začeli razmišljati, kje da so napake, že je vse v redu. V ponedeljek je KAC premagal na celovškem ledu moštvo iz Solnograda s 4:2, istočasno pa je vodeče moštvo VEU Feldkirch presenetljivo izgubilo prav tako na domačem ledu. Prav tako, kot je nekaj dni poprej KAC izgubil na Dunaju in s tem moral prepustiti prvo mesto predarličanom, tako je tokrat WEV „povozil“ Feldkirch s 6:2. Spet je na vrhu lestvice rekordni avstrijski prvak KAC, ki pa mora naslednje kolo odigrati tekmo proti lanskoletnemu avstrijskemu hokejskemu prvaku VSV. Istočasno pa bo Feldkirch imel v gosteh HC Solnograd. Tekmovanje za naslov avstrijskega prvaka 1982 bo zato ostalo napeto do zadnje tekme, ki bi lahko bila odločilna. Tedaj se bosta namreč pomerila v Celovcu KAC in VEU Feldkirch.

Zimski šport se nagiba h koncu, spet je zaživel nogomet. Prva avstrijska divizija je že začela z nadaljevanjem prvenstva. Čez nekaj tednov pa bo zaživel tudi domači nogomet.

ranje. Najuspešnejša in s tem tudi najboljša tekmovalka je bila Švicarka Erika Hess, ki je dobila kar tri zlatih. Moški pa so si razdelili možne štiri kolajne in vsako tekmovalce je stavilo drugega zmagovalca. Le enkrat je stal Avstrijec na najvišjem stolčku in to je bilo vsekakor veliko razočaranje. Saj so avstrijski tekmovalci, trenerji in še marsikateri drugi pričakovali in

dali čez lužo, kjer bodo zaključili sezono.

Končuje pa se tudi avstrijsko hokejsko prvenstvo, ki poteka napeto, kot že dolgo ne. Hokejski rekordni avstrijski prvak KAC je še pred nekaj tedni vodil zanesljivo. Celovčanom je sledilo predarličsko moštvo VEU Feldkirch in je zastajalo za štiri točke. Časopisi so se na dolgo in široko razpisali, da KAC

Obirčani se odlično sankajo

Obirčani so znani po tem, da odlično sankajo. Hudobni jeziki trdijo, da se večina Obirčanov rodi s sanmi pod zadnjo platjo. Bregov in prog imajo dovolj, zato ni čuda, da se večina bavi s tem športom. Seveda pa bi bilo vse zaman, ako bi ne bilo ljudi, ki bi znali organizirati tekmovanja.

Tak človek je Rudi Mak, ki je prav zaljubljen v sanke in v sankiška tekmovanja. Letos je organiziral 1. sankiško tekmovanje za Obirski pokal. Prvi tek je bil 26. decembra 1981 na Peručevi progi, drugi pa 12. februarja 1982 na Režovnikovi progi.

Na obeh tekmovanjih je bila za tekmovalce pripravljena odlična proga, obakrat se je prijaviло lepo število tekmovalcev, ki so hoteli postati „prvak obirške proge“.

Minulo soboto se je prijaviло kar 68 tekmovalk in tekmovalcev, med njimi tudi koroški prvak Friedrich Unterweger. Sobotno tekmovanje je dobil domačin Florijan Miklau, za njim se je uvrstil koroški prvak Unterweger.

Pokal, ki ga je podarila Enotna lista Železna Kapla, je dobil domačin

Dva teka:

Šolarji I:

1. Rudi Karničar (3,45.26); 2. Franci Haderlap (3,48.87); 3. Fridi Hribar (3,54.57).

Šolarji II:

1. Dietmar Paultisch (3,13.63); 2. Izidor Karničar (3,30.10); 3. Peter Haderlap (3,31.77).

Dekleta:

1. Klavdija Miklau (3,49.04); 2. Dijana Olip (3,52.96); 3. Rozi Petek (4,26.91).

Ženske:

1. Inge Karničar (3,26.17); 2. Antonija Pototschnig (4,03.43); 3. Barbara Luschnig (4,08.40).

Starostna skupina — moški:

1. Florijan Miklau (2,58.35); 2. Josef Jung (3,18.03); 3. Rudi Čertov (3,23.71).

Splošna skupina — moški:

1. Friedrich Unterweger (2,58.75); 2. Jozi Karničar (3,10.39); 3. Josef Jung, jun. (3,11.81).

Zmaga Slovencev

Slovenski abiturientski tečaj je v prvem kolu prvenstva trgovskih šol v Celovcu v nogometu premagal trgovsko šolo z 10:5. Gole za naše moštvo so dali: Kumer (4), Gregorič (3), Hribnik, Rössmann in Lampichler.

2. sankanje v Remšeniku

98 sankošev — samih domačinov iz remšeniške grape — se je preteklo soboto udeležilo 2. sankoške tekme, katero je z mnogo idealizma in nekaterimi pomagači pripravil in izpeljal Rudi Lipuš. Posebnost te prireditve, ki ima tudi družabni pomen, je tudi v tem, da prav vsak tekmovalec prejme nagrado. Najboljši skupini pa so pri razdelitvi nagrad pri Kupcu dobili pokale in medalje. Najhitrejši dneva je bil Urch Pepi.

Izid:

Skupina fantje:

1. Wölcher Franz 59,6; 2. Sporn Pepi 1,01,9; 3. Sluga Pepi 1,02,0.

Dekleta:

1. Knafel Andrea 59,0; 2. Lipusch Karoline 1,04,5; 3. Lipusch Rosmarie 1,05,0.

Splošna moški:

1. Urch Pepi 54,9; 2. Vejnjak Franc 59,4; 3. Traunik Miha 1,00,0.

Splošna ženske:

1. Kölich Emi 58,0; 2. Wölcher Lizi 59,2; 3. Pirker Rozi 1,02,4.

Moški II:

1. Dobeic Otto 55,9; 2. Lipusch Jozi 1,00,0; 3. Pirker Rudi 1,03,0.

Ženske II:

1. Dobeic Anči 1,05,2; 2. Lipusch Zofi 1,09,8; 3. Sporn Marija 1,11,5.

Moški III:

1. Urch Jozi 1,11,2; 2. Sporn Miha 1,17,4; 3. Karničar Ludvik 1,21,6.

Ženske III:

1. Urch Cecilija 1,30,0; 2. Pirker Marija 1,33,0; 3. Lorbek Paula 2,03,4.

Moški gostje:

1. Kölich Janko 1,07,2; 2. Urschitz Franc 1,08,0; 3. Wölcher Egidij 1,08,2.

Ženski gostje:

1. Urch Berta 1,04,0; 2. Hutter Angelika 1,21,2.

Jozi Karničar, ki je zmagal v starostni skupini.

ZMAGOVALCI PO OBEH SANKAŠKIH TEKMOVANJH ZA OBIRŠKI POKAL:

športne sanke: Josef Jung, jun.

šolarji I: Franc Haderlap

šolarji II: Peter Haderlap

Dietmar Paultisch

dekleta: Dijana Olip

ženske: Inge Karničar

starostna skupina — moški:

Florijan Miklau

REZULTATI 2. TEKA NA REŽOVNIKOVI PROGI:

Športne sanke (samo en tek):

1. Josef Jung, sen. (1,13.97); 2. Florijan Miklau (1,14.66); 3. Josef Jung, jun. (1,15.65).

Ko so bili razdeljeni pokali, je sledil veseli del.

PUSTNA PRILOGA

naš tednik

Pred 10 leti sem spomladi
gost bil v ptičji ljudovladi.
Ko škrjančki so še spali,
so na njivi že orali.
Plug sta vlekla dva gosaka,
z bičem je švigljala sraka,
Štrk pritiskal je ročice,
Lemež rinil v plast ornice.
V brazde križem izorane
sipale so zrnje vrane.
... Zvečer vrane so pobrale,
kar so zjutraj posejale.

Čudežno poročilo iz glavnega mesta Koroške:

Kulturni dom stoji!

● kvartet predsednikov osrednjih organizacij „Ubogi stolčki“; s pesmijo je naznanil publiki MI SMO MI.

Kulturni dom torej stoji. Slavnostno smo ga odprli, slavne skupine so pri otvoritvi prepevale in deklamirale.

In če se še ni porušil, stoji gotovo tudi še danes...

P. S.: Kot ste gotovo obveščeni, se je nekaj časa resno razpravljalo o tem, ali naj bi preuredili poslopje bivše kmetijske šole v Podravljah v Kulturni dom. Končno so se le odločili za Celovec. Bivši direktor kmetijske šole baron Žiga Podraveljski sicer ve, da je kmetijska šola v Podravljah pred leti splavala po Dravi. Pa je pred kratkim slučajno slišal v slovenski radijski oddaji „Od pesmi do pesmi, od srca do srca“ ganljivo slovensko pesem „Kadar Zila in Drava nazaj potečo“. Takoj se mu je porodila odrešilna misel, kako odpreti spet vrata kmetijske šole: če že Drava more nazaj „poteči“, zakaj ne bi mogla tudi moje kmetijska šola...

Čudeži se godijo v naši lepi domovini Karantaciji. Danes, na dan „tolstega četrta 1982“ so v Celovcu slavnostno odprli slovenski Kulturni dom. 8 (osem) let smo morali čakati na ta dan, pa smo ga le dočakali.

Ko so v Celovcu odprli kulturni dom, je na slavnostni akademiji sodeloval tudi znani oktet iz Slovenije „Alpen-Adria“. Kot lahko s pomočjo naše slike ugotovite, poje pri slovenskem oktetu „Alpen-Adria“ tudi koroški deželni glavar Leopold Wagner.

ga glavarja Sime, novi koroški pomožni škof Kopeinig, narodnjaki — korenjaki — heroji so bila priča temu slavnostnemu trenutku. Najbolj ganjen pa je bil, to lahko mirne duše trdimo, Karel Smolle, hkrati častni predsednik Kulturnega doma. Častni predsednik pa je postal zato, ker je dokazal, kako učinkovito zna delati na kulturnem področju: ko je bil še „navadni“ predsednik, je sklical eno samo sejo in s tem dokazal, da se tako velikansko in veličastno poslopje (glej sliko!) da zgraditi brez dolgih sej in — govorov... Na sporedu je bila tudi slavnostna akademija. Med drugim so na tej akademiji sodelovali

- mešani pevski zbor profesorjev Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu, pod vodstvom prof. Franca Inzka (zbor je presenetil poslušalce z udarno pesmijo „Mi smo narodnjaki — korenjaki“),
- lutkovna skupina iz Podravelj (imenuje se „Lutka eno-dnevnic“ in jo vodi baron Žiga Podraveljski); nastopila je s komadom „Se pomnite pionirji?“,
- predsednik Krščanske kulturne zveze, ki je recitiral iz Cankarjevega dela „Ta hiša je moja, pa vendar ni“; s tem je hkrati poudaril, da se stoodstotno identificira s kulturnopolitično dejavnostjo oziroma s predsedništvom KKZ;

ODGOVOR: „Vprašajte Jeraja Purčal!“
vzvod?“
„Bo SAK postal prvak v podligi?“
Vprašanje na radio Korotan:
kor njegovi volitici!“
in mora biti bolj obveščen ka-
“Ker dobi sam pošto vsak dan
ODGOVOR:
berku, Podnu in Strugarjah?“
ljanju pošte v Slovenjem Pla-
schitz proti dnevnemu dostav-
“Zakaj je borovljski župan Wo-
Vprašanje na radio Korotan:
fabriki na Rebrici!“
“Ker se je tako naučil v celstot-
ODGOVOR:
ljudski šoli?“
dvojezičnim napisom v žitarski
“Zakaj je župan Posod proti
Vprašanje na radio Korotan:
in tovarišu.“
Je možno. Če služiš gospodu
ODGOVOR:
in biti napreden?
Vprašanje na radio Korotan:
Je možno živeti nazadnjaško
ODGOVOR:
Če bodo še živeli.
tudi koroškimi Slovincem?
Vprašanje na radio Korotan:
Bo predor pri Področici koristi
kov.
hrbtenico po predpisih zdravni-
co skoraj nobene
b) nad-slovinci z zdravo hrbteni-
ODGOVOR:
Poznamo 3 kategorije:
a) navadni zemljani nobene

Nekaj vprašanj na radio Korotan

ODGOVOR:
Je podpora?
Kateri Slovenci so deležni več-
Vprašanje na radio Korotan:
visno, iz katere jih gledaš.
c) pri ostalih pa je od smerti od-
b) ki se po poroki tako pišejo
a) fizično pogojeni
Poznamo 3 kategorije:
ODGOVOR:
in kdo desničarji?
Kdo so na Koroškem levičarji?
Vprašanje na radio Korotan:
Störung.
ODGOVOR:
Entschuldigen Sie bitte die
pira SPÖ?
Koliko dobi ZSO zato, če pod-
Vprašanje na radio Korotan:
in Ludmannsdorf za Avstrijce.
občinah Bilčovs za Jugoslovane
Po zakonu ne. Možno pa je na
ODGOVOR:
dveh občinah?
Je možno biti v Avstriji župan v

Celovec

Visoko odlikovanje za posebno dobro poročanje o deželnem glavarju Leopoldu Wagnerju je te dni prejel Mirko Bogataj, sodelavec celovškega radia. Odlikovanje, ki so ga po želji Wagnerja poimenovali po njegovem predhodniku Hanziju Simu „Hanzej-Sima-spominčica“. Ob navzočnosti številne prominente je odlikovanje poudarilo na prsa odlikovanega deželni glavar v pokoju Hanzej Sima sam, vladajoči deželni glavar Wagner pa je v svojem dvojezičnem govoru naglasil pomen poročanja g. Bogataja za dobrososedske odnose med radiom Celovec in deželnim glavarjem. Odlikovanemu čestitamo, glavarju Wagnerju pa izrekamo priznanje, da je našel zase za slovenske oddaje celovškega radia takega poročevalca.

Žitara vas

Na svoji zadnji seji je sklenil občinski odbor soglasno, da bo spremenil nemški izraz za Žitara vas v „Kukovicach“. Slovenski izraz ostane, se je glasil sklep občinskega odbora. Iz navadno zanesljivih virov smo zvedeli, da je to preimenovanje predlagal župan Posod sam, ki s tem preimenovanjem povezuje priznanje ravnateljju Kukovici za zasluge na turističnem področju.

Vrba

Župan Wolfgang Petritsch nam je po telefonu sporočil, da bodo v Vrbi preimenovali „10.-Oktober-Straße“ v „Janez-Lesjak-Straße“ za zasluge Janeza Lesjaka v okviru kulturnega procvita te največje turistične občine južne Koroške. Inicijativa, pravijo, je prišla s strani občinskega odbornika dr. Francija Gröblacherja, pd. Hofovca iz Pulpič. Janezu Lesjaku, občinskemu odboru in Vrbljanom iskreno čestitamo. O slovesnem odkritju napisa bo podrobno poročal Mirko Bogataj, NT pa bo prispeval poročilo v slikah.

Rebrca

Tovarna celuloze v Rebrci pri Železni Kapli nam sporoča, da bo začela proizvajati muštace „Leh Walesa“ (op. ur. za bralce v matični Sloveniji: „muštace“ je koroški izraz za brke pod nosom). S to preusmeritvijo hoče novi direktor dati pod nos „tistim, ki grdo pišejo o njegovih kvalifikacijah“, nam poročajo.

Brnca

Tovarna ELAN je spremenila svojo produkcijo. Poleg zobobrevcev in drugih izdelkov iz lesa sosednje tovarne Katz und Klump bodo začeli s produkcijo „suhe robe“, to je izdelovanje rešet, kuhalnic, lesenih žlic itd. Poslovodja Filip Warasch je ob predstavitvi tega načrta poudaril pomen te suhe robe tako za gospodarstvo kot tudi politiko in kulturo koroških Slovencev in Slovencev vseh po svetu. Za gospodarstvo ima ta izdelava pomen, da se bo prodajala peš in se bo prišparalo ogromno litrov bencina, za politiko so rešeta velikega pomena zato, ker skoz nje padejo vsi dobri

politiki osrednjih organizacij, na kulturnem področju pa so že dolgo cenili suho robo, saj nam je dala pesem o „Ribničarju“, ki jo tako lepo zapoje „Slovenski oktet“. Ob tej priliki se je slišalo, da bo moški zbor „Kočna“ v Svečah priredil poseben tečaj za pevce „Slovenskega okteta“ pod naslovom „Tako se poje in ne drugače...“ v slavnostni dvorani pri Adamu, kamor bodo povabili tudi nekaj Ev.

Št. Jakob

Tovarna IMP išče napredne kmetice in kmete, ki bi bili pripravljene za dobo 10 let rediti krte. Krte bodo potrebovali pri kopanju jame za karavanški predor med Koroško in Slovenijo. Tovarna dostavi samico in samca (dobite jih pri podjetju Schlapper v Št. Jakobu), za vse ostalo naj bi skrbel bodoči reditelj. Najbolj uspešnim rediteljem bodo redno čestitali v oddaji „Od pesmi do pesmi, od srca do srca“, ki je zdaj v sobotah ob 9.15 v radiu Celovec.

Celovec

Svetovno priznana galerija sodobne umetnosti „Aula Slovenica“ pripravlja obširno razstavo nemško govorečih demokratov. Pri pripravi sodelujeta gospodarska odbora osrednjih organizacij, slavnostni govor bo imel dvorni svetnik Valentin Einspieler, zaigrali pa bodo godci na pihala „Von Neuhaus bis Matschiedl...“.

Pripravljalni komite prosi cenjene bralke in bralce NT za pomoč pri zbiranju teh demokratov in razklicuje, da jih sam že

ima štiri (Saxer, Traar, Irnberger, Gatterer). Za vsakega novega demokrata bo najditelju poslana nagrada v obliki knjige „Teorija in praksa“, ki opisuje spomine heroja Feliksa Travnika na svoja akcijska leta.

Šmarjeta v Rožu

Šmarješka „Landjugend“ je pred kratkim naznanila domači in svetovni javnosti, da „bon ma in Šmarjeten in die Kirchen kommt, muas ma zwaspochig sein, beil sunst is unsa Vastond zuklajn“. Vprašali smo bivšega župana šmarješke občine Blažnika (ÄVB), kakšno je njegovo stališče k tej odkritju in poštenu izjavi črno-kmečkih mladincev. Povedal nam je, da k temu nima kaj dodati, ker „Landjugend je povedala to, kar je domači javnosti že dolgo znano — namreč njen Vastond is zuklajn.“ Poudaril pa je tudi, da ima glede „Vastond is zuklajn“ sam najboljše izkušnje: ko je bil še župan, je na ljudski banki v Šmarjeti naenkrat zmanjkalo lepa vsota bankovcev. In ker županova glava (kaj šele prsti) tega niso mogli doumeti, bil je pač Vastond zuklajn, se je Blažnik od same svete jeze odpovedal županstvu.

Celovec

Nagrada

Prvo nagrado za posebno dobro in odkrito poročanje, ki jo je podelila Mohorjeva založba v Celovcu, je tokrat dobil v posebni slovesnosti v Slomškovem domu v Celovcu dopisnik

DELA (Ljubljana) Slavko FRAS. Nagrado „Karel Mauser“ (tako so nagrado poimenovali) je podelil dopisni član založbe prof.

Janko Messner, laudatio izpod peresa dr. Janka Malleja pa je prebral zaradi boleznih avtorja samega Jani Oswald, vodja leposlovnega oddelka založbe. Nagrada je bolj simboličnega značaja: vozovnica za polet v Argentino. (Op. ur.: trenutno išče slavljenec dobrotnika, ki mu bo plačal tudi polet nazaj).

Podravlje

Neznani storilci so v noči od nedelje na ponedeljek popackali bivšo kmetijsko šolo z napisom „Dol z baronom“, „Odprite oči, Vi v Celovcu!“, „Zaupajmo v lastno moč“, „Še pomnite, tovariši?“ itd. Proti neznanim storilcem, ki jih sumijo v krogih „Skupnosti južnokoroških kmetov“, postopajo. Za ugrabitve razpisuje uredništvo NT deset brezplačnih poletov iz Ljubljane v Goldbrunnhof, od koder se bomo peljali v spremstvu strokovnjaka diplomiranega v enosmer-igralca v Litzlhof, Stiegerhof in v Althofen, ter si na licu mesta ogledali zbrane kmečke sinove in hčerke, ki jih med našimi rojaki ni in ni... .

Celovec

Krščanska kulturna zveza pripravlja posebno magnetofonsko kaseto z govori člana predsedstva Karla Smolleta pod naslovom „Zlata beseda je več vredna kot vsak zdravnik“. Podpredsednik KKZ, ki že dolga leta skrbno zasleduje in zapisuje Smolletove govore na vprašanje NT po smislu te izdaje: „Mnenja, da poslušalci zelo težko dočakajo konec njegovih govorov, smo pogosto slišali. Pri govorih na kasetah se to da zelo lepo upoštevati: kaseto hitreje zavrtimo naprej in — konec je tu!“

Hudi so današnji časi, ko tisto, kar je komu priraščeno oz. še dano od rojstva, ni več varno pred roparji in prosvetnimi tatovi. Še hujše pa je, da celo državni tožilci kradejo. To grozno dejstvo je razgalila petkova visoka svinjska sodba pri Hojniku v Mokrijah, ki je morala biti zaradi zločinške kraje Hašejeve svinjske glave.

Pred tedni so v Kokjah pri Hašeju klali štiri odrasle svinje in majhno prase. In prav tej svinjčki so roparji — končno se je le izkazalo, da sta to bila državni tožilci Francej in z njim „spantlani“ Martin — ukradli glavo.

Ta rop je prišel na ušesa poglavarju dobrotskih kulturnikov Tineju, in vsa zadeva mu je tako šla do SRCA, da je prosil sodnika Tevža, naj jo razčisti ter vse neznane zlikovce in njihove (njune) pomagače ter vedne nevedneže, ki niso ničesar naznalili svinjski varnostni službi, svinjsko obsodi.

Visoko sodišče, člani so bili vsevedi Tevž, ropar in državni tožilec Francej ter strahopetni Boris, je s slavno in zamegleno bistrostjo dognalo, da so se pri Hašejevem svinjskem pokolu dogajale grozne reči. Tako so svinje obesili na kožo — kar je hudo mučenje živali, Hašejev pes je ravnal drva in kar je kriminalno: nihče se ni hotel spomniti, če so svinjske žrtve kdajkoli imele glave. Visoko sodišče je nepristransko dognalo, da je to samo laž, s katero se je posebno gospodar hotel oteti kazni. Hašejev Arabec pa se je samo tako zvil iz zanke, da je nepodkupljivo sodišče dobil z nafto na svojo stran.

Razprava pa je tudi osvetlila ozadje ropa: roparjem je pomagala hišna hčer Micka, ker sta ji grozila, da jo bosta zaradi njenega fanta očrnila pri mami. Grozno.

Razprava pa je tudi osvetlila ozadje ropa: roparjem je pomagala hišna hčer Micka, ker sta ji grozila, da jo bosta zaradi njenega fanta očrnila pri mami. Grozno.

Blekarjev Anza:

„Narodocepstvo in še kaj“

Dolgo smo morali čakati, pa smo le dočakali, ko je bil Blekarjev Anza pripravljen, se kratko pogovoriti z nami o bolj ali manj perečih vprašanjih, ki že od pamtveka žulijo naše noge.

Naš tednik: Od same nestrpnosti že cepate. Zakaj?

Blekarjev Anza: Najnovejša novica mi hoče kar uiti. Slišal sem pravkar, da je uspelo znamenemu Heinzu Conradsu prevesti prva poglavja Pokrznikovega Lukana v pristno dunajsko nemščino. Knjigo bodo predstavili na pustni torek 1982 ob 11. uri v Mohorjevi knjigarni v Celovcu.

Naš tednik: Pravijo, da se med drugim ukvarjate z izdajanjem raznih časopisov in revij.

Blekarjev Anza: Da. S tega nadvse kritičnega področja sem slišal, da se menda hoče preimenovali nek mesečnik v „Dlakivo — časopis za dlakocepce in druge cepce“. Proti temu sem že protestiral, ker mora po mojem nositi časopis naslov, ki odgovarja tudi njegovi vsebini. Uredniki „Dlakiva“ se bodo morali odločiti. Če hočejo ostati pri tem naslovu, bodo res morali cepiti samo dlako, če pa hočejo pisati tako, kot to delajo zdaj, bodo morali spremeniti ime v „Narodocepstvo in še kaj“.

Naš tednik: Poklicno se ukvarjate s psihologijo?

Blekarjev Anza: Tudi tu ste prav zadeli. V zadnjem času se množijo pri nas v Kakaniji primeri, ki potrjujejo neko ugotovitev ameriških psihologov. Ti pravijo, da so napake, ki jih drugim očitamo, predvsem naše lastne napake. Pa naj bo to koristoslovstvo, stalinizem (in vsi drugi -izmi), lenoba, kasiranje dnevnic in drugih dobrin, podtikavanje, ščuvanje, izigravanje itd.

Naš tednik: Ko smo že pri dnevnicah. Kje Vi nalagate te svoje denarje?

Blekarjev Anza: Pri Liechtensteinu v Rožeku. Tam je vse varno, ima močno utrjen grad. Tako se mi ni treba voziti s svojim cvenkom nikamor. Tega pa prosim, ne objavite, ker se bi znal razviti nov škandal, ko jih imate tako že dovolj, Vi z Viktringer Ringa 26.

Naš tednik: Zelo kritično opazujete razvoj SAK-ja. Kaj pa pozimi?

Blekarjev Anza: Pozimi se uk-

varjate z Rožanskim tekom. Kar tako naprej! Mislim pa, da bo treba to panogo obogatiti s pristnim slovenskim običajem, to je „Polet Pehtre ali Pehtre babe“. Kako lepo bi bilo, če bi nekje vigredi frčali mi vsi, rojaki-korenjaki, od Suhe do Šmohora in nazaj. (Op. ur.: Ugodne metle se dobijo pri Perneju v Št. Vidu.)

Naš tednik: Hvala za pogovor. Zamisel bomo posredovali fizikalni zvezi. Opozoriti pa Vas hočemo, da poznamo rojake, ki se tu pa tam že poslužujejo metel in se kot zacoprani podajo v marsikatero slepo ulico. In to s polno paro.

Beljak

Nek zidar je dobil nalogo, da popravi omet okoli velike ure na pročelni strani železniške postaje. Po nekaj urah dela telefonira k upravi postaje in prosi, da bi uro ustavili: „Ker mi kazalec, ki kaže ure, stalno zbije ‚Reibbrettli‘ z roke!“

Zadnje zimske dni v letu 1981 so se kmetje spet spomnili svoje žuljave moči. Na kulturnih dnevih so se naužili revolucionarne krvi in zvihrali v slovensko vežo, kjer so zagodli Abujevemu Mirtu, Miklavževemu Hanzeju in Rožanskemu hotelirju marš „ne damo vam razrešnice“. Dolgo so črni oblaki zagrinjali neon-osvetljavo in bliski so pregnali puhli zrak, ki se je desetletja nabiral v združni centrali.

V zadnjem trenutku je uspelo zaustaviti zaroto na slovenskem olimpu. Boginji Danica in Sonja ter Bog Jozi s pomočjo kostanjškega Andreja so hoteli spoditi svojega obertajnika Francija žentelmena von Sadolšek. Zarotniki pa so pozabili, da je bil Franci von Sadolšek vzdignjen na olimpu od samega šefa vseh bogov — Srečka Tratarja. Hitro je Velebog Srečko požgal

le vkup ...

s celulozo vse zarotnike in popovštral za nadaljnje veke stol obertajnika Francija žentelmena von Sadolšek. Da se kaj takega v bodoče ne bo več moglo zgoditi, si je Velebog pripoklinal na svojo desno stran Boga za šport in ugašanje žeje Baltarja na Gutovniku.

Pred letom se je športni ataše koroških Slovencev in stalni svetovalec vseh trenerjev koroških klubov v 2. diviziji Kordesch-Blasius von der Post poročil s prikupno Pliberčanko. Ljubezen mu je tako napolnila srce, da razen svoje žene, nikogar ni več hotel videti. Svet pa je krivičen in ljudje okoli in v SAK-u so se priborili do soglasnega sklepa, da poštni Blaž zaradi preobremenjenosti v politiki nima več časa za šport in so določili za športnega vodjo SAK-a novega človeka, ki ga pa še ne poznajo ...

Radio

Leta 1930 smo postavili tesarji za radio trgovino v Borovljah pri Mostu tam bil je v Borovljah ta prvi trgovec za radio on sam.

Pri njem je radio cel dan šel za reklamo zelo glasno, tako da so ga slišali po celih Borovljah lahko.

Tudi jaz sem tedaj kupil en aparat od njega.

Oče so pa z veseljem zmeraj pripovedovali sosedom o vremenu.

V par letih pa tudi sosed radio kupil je

sta pa s sosedom že začela zaradi vremena pripraviti se.

Sosed je zmeraj trdil, češ da naš radio očetu se zlagal je in njegov radio, je trdil, da zmeraj mu resnico pove.

Tudi v Humelšah je en gostilničar bil,

kateri je tudi en aparat dobil.

prišli so vsi sosedje k njemu poslušati ga,

radio začel o vročini in lepi uri pripovedovati,

in zunaj pa je začelo deževati.

Ker je zunaj res šel diž zelo močno,

pa zanese gostilničar radio na cesto, da se sam previžal bo

in zavpije nad njim: sam se praviži, če ne verjameš, da diž gre,

zakaj pa ti nam tako lažeš se. Ko je pa bilo v radiu poročila kraj

pa prinese radioaparat zopet v

gostilno nazaj in pa pravi gostom tam: „ker se je lagal, ga je pa res malo sram, ker se je sam previžal, da zunaj res diž gre, pa ne upa nam več lagati se.“

(Ferdinand Woschitz-Pestrc)

Mož pijan v cerkvi zaspav

Pijani mož v soboto zvečer v cerkvi pri maši zaspil, ko je bila maša dokončana ga tudi nihče zbudil ni! Šli so ljudje iz cerkve naprej vsi, mežnar pa vrata zaklenil, ker za moža vedel ni. V nedeljo zjutraj pa župnik v spovednico not pridejo,

in ta drugi župnik pa že maševat začno.

Naenkrat pa orgle zapoje in se pijani mož zbudi,

in je mislil da še vedno v gostilni sedi —

pa zavpije: „Prinesi ga en liter vižarjem!“

Nato pa župnik v spovednico vrata odpro in rečejo:

„Kaj hočeš ti tam?“

In mož nazaj zavpije: „Ja en četr pa za tega, ki na stranišču sedi!“

in začeli so se smejati v cerkvi ljudje vsi.

Mož je mislil, da spovednica stranišče je,

zato je pa en četr litra za župnika naročil še!

Potem je šele zagledal pred oltarjem župnika

in naenkrat ga je — sramota obšla.

(Ferdinand Woschitz-Pestrc)

Vasovanje

Kako je bilo v starih časih v Doljni vasi,

ko smo mladi fantje dekleta ponoči klicati šli?

Ko prišla sva fanta dva na sedovo okence,

pri katerem so zmeraj ležale deklice,

odstranil sem hitro zimsko okence

in posvetil not če punce spijo že!

Naenkrat zavpije njih oče zelo:

„Kdo pa je?“

in že sem videl, kako stara glava brez las sveti se.

Hitro sem okence djal spet nazaj —

in že priletita okoli hiše pes in mož — kaj bo pa zdaj?

Podila sta me čez polje in njive do gozda,

tja do zelo visokega, iz krajkov narejena plota.

Predla mi je grede že zelo velika sila,

kajti skoraj sta me pes in mož že dobila.

Ker čez plot nisem mogel več dosti hitro priti,

kaj hočem jaz revež pa zdaj narediti?

Potegnil sem 9 mm kaliber veliki revolver iz žepa —

in sem strelil pred zobekazujočega psa.

Zemlja je zletela tja v zelo hudega psa

in glasno je zacvilil in že sta letela z možem nazaj oba.

Doma se pa niso upali mož in dekleta zaspati,

ker so mislili, da so ravbarji in teh so se morali bati.

In dolgo časa je ta oče pripovedoval,

kako je on s psom ravbarja pregnal.

Jaz revež sem se pa le otel očetovih klofut in pasjih zob,

ampak dekleta klicati pa nikoli več ne bom šel na ta Rob.

Takšna je bila v moji šostelji zaobljuba tedaj!

ampak dekleta klicati sem pa rajši šel na drugi kraj.

(Ferdinand Woschitz-Pestrc)

Dogodivščine pri iskanju jam v Holarjevih Vrancah

V dolini Bele pri Krištofu, to je tam, kjer je na skalo narisan sv. Krištof. Če se nahajamo tam, vidimo visoko gori proti jugu tri orjaške čeri. Te se imenujejo Holarjeve čeri ali Vrance. Da se bolj spoznamo, Vrance so peči na vzhodu, torej na levi; v sredini se dviga Elzina peč in na desni je Kozjak. Ako gledamo z rešpetinom (daljnogle-

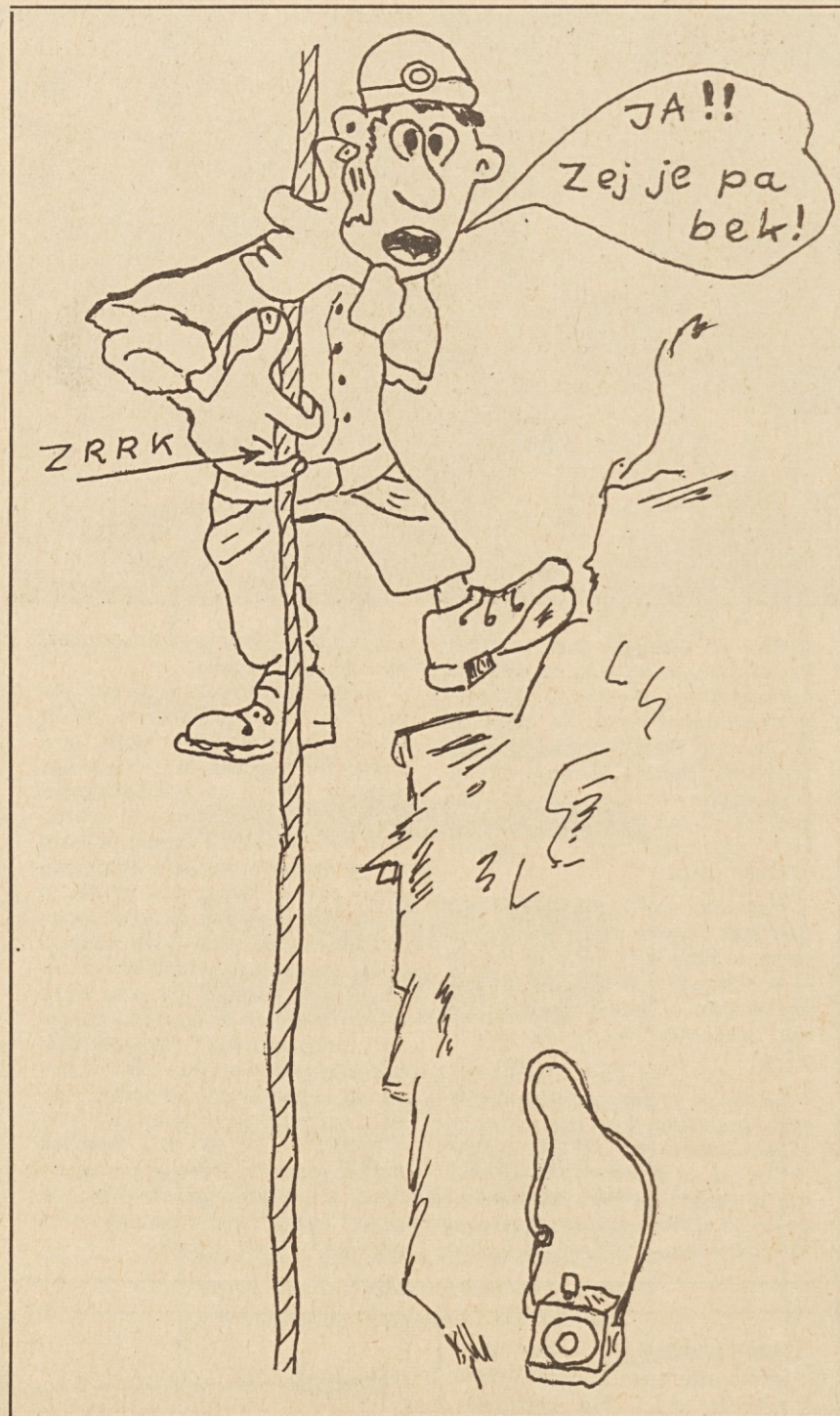
piše Oto Jamelnik

dom) v ravno to Elzino peč, zasledimo tam zgoraj dve luknji. Na sebi to ni nič posebnega, samo če takšne luknje vidi kak jamar, je druga stvar. Ta potem ne počiva in se venomer vpraša: „Kaj je neki tam gori?“ Ali, „kako bi bilo možno priti do tistih lukenj?“ Od spodaj je to skoraj nemogoče, ker skala na več krajih previsa. Možno je samo od zgoraj, posebno ker imamo jamarji naprave kot na primer, „vretensko vrvo zavoro“, s katero se lahko spuščamo kakor pajki po vrveh v globino. Z „Jumar, vravnimi prižemami“ pa lahko plezamo zopet navzgor.

Tako sem tudi jaz enkrat slučajno zagledal tisti dve izdolbini tam gori. Seveda sem moral najprej to skalo s teleobjektivom fotografirati. To pa zato, da sem ugotovil, kje bi se moral spustiti tam dol. Zaznamoval sem nad vsako votlino eno drevo, tako da bi se ne zastoj preveč levo ali desno spuščal v neznano. Ko je bilo tako daleč, smo se nekega jesenskega dne odpravili: Plazovnikov Konrad, od Frančijevega Jozija Pepi in jaz, da pogledamo, kaj je tam gori? So morda jame ali pa samo majhne nepomembne vdolbine. Privezali smo vrvi na dve drevesi, in eden za

drugim sva se spustila Jozejev Pepi in jaz tam dol. Do luknje, ki sva jo kot prvo določila, ni bilo preveč daleč, samo 15 metrov. Za naju bi v jami bila to igrača. Ali prepad, ki je tu zazijal pred nama, je znašal 200 metrov! Saj v jami ne vidiš, kako je globoko, ker je tema, tu pa to. No! — Na srečo je prišla megla, zdaj ni bilo videti več prepada in strah je pošel. Jaz sem se znašel kmalu na tisti polici, kjer bi morala biti jama. Te pa ni bilo nikjer, samo kakor kak od prav velikega črva izjeden hodnik sem zagledal. Vendar bi bilo dobro to tudi fotografirati, sem se spomnil. Kamera pa seveda nisem imel pri sebi. Zato sem zavpil proti Jozijevevu Pepeju, naj reče Plaznikovemu Konradu, ki je bil zgoraj, da naj spusti ta mali nahrbtnik s fotoografskim aparatom po vrvi, kakor po žičnici navzdol. Rečeno, storjeno! Jozejev Pepi je splezal nazaj gor po vrvi na rob previsa in prevzel dol po vrvi spuščeni nahrbtnik. Zdaj pa, da bi le tega preobesil na oni konec vrvi, ga je vzel v usta, da bi imel obe roki prosti in se mogel zasukati proti meni. Tedaj rečem jaz: „Narediva zopet takšen sajlon, jaz pa bom držal konec vrvi!“ Od zgoraj je prišlo: „Ja!“ — In

nahrbtnik z vsebino mu je padel iz ust, odskočil spodaj na polici od slečnega grmička; ter splaval v velikem loku kakih dvesto metrov v prepad. Po tem šoku sva se spravila spet navzgor. Kapitulirali seveda nismo, spravili smo se še na to drugo jamo, ki je morda tudi ni. Kakor pri prvi, smo privezali vrvi za en zelo star in kriv macesen. Sedaj se je Pepi od Frančijevega Jozija sam spustil v to neznano steno. Zaradi varnostnih vzrokov sva ga privezala s še eno, tako imenovano „varnostno vrvo“, da sva ga ščitila. Hvala Bogu se je tudi sedaj privlekla megla iz doline in zakrila vse tam spodaj, kar se je čisto majhno in nevarno videlo od zgoraj! Namreč tisti strah, ki ga ima skoraj vsak jamar, če pleza izven jam po prepadih. Ni trajalo niti pol ure, že je prijamral od Frančijevega Jozija Pepi nazaj gori po vrvi. Naznanil je, da tudi tokrat razen stroškov ničesar ni bilo. Votlina v steni, kakih 30 metrov pod vrhom, se je izkazala brezpomembna. Saj je bila samo 2 m globoka, ravno toliko široka in kakšne 3 metre visoka. Dejstvo, da leži nahrbtnik z dragoceno vsebino nekje v kaki drči pod pečmi, nas je takoj vzpodbudilo, da ga gremo iskat. Že čez

pol ure smo bili pod steno. Kmalu smo videli nekaj modrega se svetlikati za eno od kamena obtolčeno smreko, bil je nahrbtnik. Ko smo ga odvezovali, smo zadrževali sapo in, — ugotovili, da se razen nekaj prask ni kaj posebnega zgodilo. Povedati moram še, da je zraven fotoografskega aparata bil notri

tudi rešpetin, oba pa sta bila dobro zavita v volneno suknjo. Dan se je nagibal že proti večeru, zdaj smo se morali odpraviti hitro na pot domov. Do zgornjega Pavliča se je ta vlekla še kako uro in pol. Tam smo imeli avto; Plaznikov Konrad, od Frančijevega Jozija Pepi in jaz.

POP-SKUPINA „JADAGANI“ VABI NA

Show-koncert

ki bo na pustni ponedeljek, 22. feb. 1982, v avli Slovenske gimnazije. — Začetek ob 16.30 uri.

Vsi prisrčno vabljeni!

Lepe so prigodbe iz časov, ko življenje na kmetih, posebno v visokih gorskih krajih, ni bilo današnjim časom prav nič podobno. Ljudi teh časov in teh krajev ni učila šola, ne reklama ne televizija ali seksilustracije. Hvala Bogu pa so našle k njim pota stare, prve knjige slovenskih pisateljev in knjige prerokb Sibile. Iz teh pa so se učili naši predniki brati. V zimskih večerih je veliko družinsko sobo napolnila številna družina starih, mladih, hlapcev in lepo ubrano se je glasila pesem domačega rokodelstva — kolovrati, stružci in nožici, igle pletilke, otroške piščali in pripovedke resnične in namišljene. Grozo so budile prerokbe o železnih pticah in kačah, o strahotah potresov, povodni in vojn, o drugi strašni svetovni vojni, ki se bo končala nekje pri trojnih Libučah na gmajni.

Takrat se niso že otroci ženili. Niso veliko kupovali, hrano jim je dajalo domače polje, gozd, hlev in vrt, hruška in jablana, češplja in lesnika. Hrana je bila zdrava, saj ni bila okužena s kemikalijami. Zdrava in lepa je bila domišljija ljudi, ker jih je bogatila in zadovoljevala božja narava. Gospodinje in gospodarji so znali varčevati. Gospodinja je stopila čez plot po kurje pero. Gospodar je pobral najmanjšo tresko za ognjišče. Košček kruha, ki je padel na tla, je vsakdo pobral in ga spo-

štljivo poljubil. Odpadkov in smeti ni bilo treba odvažati z velikim transportom v daljne jame, ker so te ljudje znali porabiti gospodarsko. Otrokom niso bili na vseh policah nastavljeni cukrčki, pač pa so imeli ukazano delo, ki so ga morali točno izvršiti, posebno kar se tiče reda — in, pazili so na vogle, ki je padalo od svielnjaka in priži-

li in rož, ga poškopili, pokadili in zmolili rožni venec, trugvo zabili in postavili na podstrešje, tam, da bo zmrznjen čakal — od prvih dni januarja do... ko bo pot nekako pripravna. Sosedje daleč naokoli o tej dedejevi smrti niso bili obveščeni. To se bo zgodilo, ko bo čas za to.

Bližal se je pustni čas. Pustni

ja spravimo samotež doli k fari, saj smo močni in dosti nas je — fajmoštru sporočimo, da ga pojutrišnjem pripeljemo k fari.“ Zmenili so se in priprava za pogreb je stekla.

Tako se je na predvečer pogreba zbralo pri Planincu staro in mlado okrog mize, pogrnjenih z belimi prtji s krožniki polnimi suhega mesa in klobas in

danes) — „še za to dušo, ki na teh parah počiva“.

Nato sta dva fanta vlekla sani s krsto, dva ob straneh pa krsto varovala, da ne zdrkne sani. Šlo je navzdol; ženske so molile, moški se pogovarjali in žganje jih je zibalo sem in tja. Prišli so do nevarnega previsa in poledica je pripomogla, da se je prednji voznik, fant področal in padel, za njim se je zalelela mrtvaška fura, se zakotalila v graben in odprl se je pokrov — takrat pa groza — iz mrtvaške truge so se vsule same črne kvoce — posušene sladke hruške.

In iz grobne tišine, preplaha se je začula groba kletev očeta Planinca. Vihtel je palico nad ženo in hčerami — zakaj, da kvoce spravljajo v... Po bledih obrazih so tekle solze.

Ne vem, kako se je ta zgodba končala. Gotovo so se moške vrnili po pravo krsto. Dekla Metula je ženskam razložila, da se je to zgodilo zaradi obilnega pridelka hrušk... najboljšje kvoce je namreč hotela varno skriti. Zakaj ni šla sama pod streho, da bi fantom pokazala pravo krsto! No — opoldne pa je pri fari menda vendarle zvonilo — zvečer pa še v treh farah, za to je menda poskrbela sosedova klepetula — Trezula. Tudi ne vem, kako so praznovali pustni torek. Morda le, že zaradi treh hčera.

MI—HA:

Pustni torek pri Gorjancu

gali nove trske, da je luč gorečih trsk preganjala temo v prostorih.

Gorjanci z oddaljenih krajev niso mogli spraviti v dolino k pogrebu mrliča v hudi zimi. Slišali smo grozljivo zgodbo, da so nekje ob mlačvi na skednju prislonili k leseni steni zmrzlega mrliča, da je ta v ustih držal goreče treske. Saj so visoki gorjanci imeli na podstrešju pripravljene mrtvaške truge, za slučaj smrti v mrzlem zimskem času. Pametna zamisel. Saj smrt ne vpraša — kar odnaša — toda — pri velikemu kmetu na visokem klancu — pri Gorjancu je nenadoma izdihnil dušo 90-letni dedej. Dali so ga v krsto, pridejali dešečih suhih ze-

torek pa je za gorjanske samotarje izredno doživetje. Ob tistem prazniku se v zimskih dneh sprostijo.

Lepega sončnega dne v februarju sta prišla dva fanta, sinova iz sosesčine k Planincu, ki je imel v družini dve brhki hčeri, in lepo prosila, da bi to leto napravili pustnijo pri Gorjancu. „Vsi z gore vas prosimo, pustite, da bo letos ‚pustni pek‘ pri vas!“

Ojej, ojej — seveda še ne ve, sta, da imamo na podstrešju v mrtvaški trugvi dedeja, ki ga v tej hudi zimi nismo mogli spraviti na božjo njivo... ne bo šlo...! Fanta sta se začudila in takoj znašal: „E, kaj to, dede-

obilnimi poliči mošta in žganja. Družba je jedla, pela in pila, pila; žganje se je koj spraznilo iz vseh treh flaš. V zgodnjem jutru bo treba s krsto čez bregove in drče k fari. Štiri krepkih gorjancev je bilo pripravljeno, da odnesejo krsto na pripravljene samotajne sani.

Ob petih zjutraj sta šla na podstrešje dva fanta, močno okrepljena od klobas in žganja, da odnesejo mrliča v sobo; svetila jima je z gorečo tresko dekla Metula. Ko trugvo postavi na dolgo klop, je gospodinja prižgala domačo svečo in začeli so z žebanjem rožnega venca in vedno pridejali (kot je navada nekaterih molilcev ob parah še